EKİM

İşçi sınıfının kurtuluşu kendi eseri olacaktır

BÜTÜN ÜLKELERİN PROLETERLERİ, BİRLEŞİN!

Sayı: 168, 1 Mayıs '97

1 Mayıs başarısızlığı

Böyle bir başlık ilk bakışta şaşırtıcıdır. 1 Mayıs günü onbinlerce işçi ve emekçi Türkiye'nin birçok kentinde alanlara çıktılar. Üstelik bu, 1 Mayıs'ın çalışma günü olmasına, sendika yönetimlerinin yasak savma tutumuna ve devletin tüm engellemelerine rağmen gerçekleşti. Bu durumda bir başarısızlıktan söz edilebilir mi? Bu soruna nereden ve nasıl baktığınıza bağlı.

Öncelikle şunu belirtelim ki, tıpkı başarı gibi başarısızlık da göreli bir anlam taşır. Örneğin geçen yılın 1 Mayıs'ını neredeyse herkes başarılı olarak değerlendirmişti. Yüzbinlerce emekçiyi bulan katılımlar, devrimci akımların özellikle İstanbul'daki özel ağırlığı ve yine özellikle İstanbul'daki kutlamalara egemen devrimci atmosfer üzerinden baktığınızda, ortada başarısı tartışmasız görünen kutlamalar vardı.

Oysa bu başarılı 1 Mayıs'ın ciddi zayıflıkları da vardı, ki biz bunlara değerlendirmelerimizde bir çok kez yer vermek durumunda kaldık. Her şeyden önce, tarihsel olarak işçi sınıfının damgasını taşıyan bir kutlama gününde eylemlere işçi katılımı belirgin biçimde zayıftı ve olduğu kadarıyla da bu katılım devrimci akımların etki alanının dışındaydı. Öte yandan, polisin İstanbul kutlamalarına yönelik provokasyonu boşa çıkarılamamış, bu sayede 1 Mayıs'ı izleyen günlerde gerici bir atmosfer yaratılabilmişti. Böyle olunca, yerinde bir tutumla "devrimci 1 Mayıs" olarak nitelenen kutlamaların arkası, hiç de devrimci siyasal mücadelede ve kitle hareketinde yeni bir aşama değil, fakat tam tersine, büyük bir gerileme olarak yaşanmıştı. Tüm bunlar, '96 1 Mayıs'ının ortak değerlendirmelere konu olan başarısının gerçekte göreli bir durumu ifade ettiğinin, oysa kendi içinde belirgin bir başarısızlığı da barındırdığının bir ifadesidir.

'97 1 Mayıs'ının başarısızlığına da bu açıdan yaklaşmak gerekir. Zayıflık kendini daha önceden göstermekteydi. Denilebilir ki son yılların en sessiz sedasız geçen bir 1 Mayıs ön süreci yaşadık. Ne sınıf hareketinin kendi tabanından yükselen ve ne de devrimci hareketin genel çalışmasının basıncıyla oluşan bir 1 Mayıs atmosferi sözkonusuydu. Sınıf hareketi tabanında belirgin bir durgunluk ile sol hareketin 1 Mayıs hazırlık faaliyetindeki belirgin zayıflık birbirini tamamlıyordu. Bu sonuncusu son günlerde ancak kısmen aşılabildi. Düzen cephesinin bu yılki taktiği ise "suskunluk fesadı"ydı. Susurluk skandalıyla devletteki çeteleşmenin açığa çıktığı bir sürecin üstüne gelen bir 1 Mayıs öncesinde, bu onlar payına en akıllı bir davranış oldu. 1 Mayıs'ı problem etmiyormuş, önemsemiyormuş gibi davrandılar. MGK toplantısı "gerginliği" ya da darbe-şeriat ikilemi ekseninde çarpıtılmış gündemleri öne çıkardılar. Medya ancak son bir kaç günde konuya değindiği ölçüde ise, bunu geçen yılın provokasyonunu kullanmak ve bu çerçevede polisin tehditlerine meşruluk kazandırmak için yaptı.

Susurluk sonrası bir sürecin üzerine gelen bir 1 Mayıs döneminin bu denli zayıf bir atmosferde geçmesi, işçi hareketi ve devrimci hareket için başlı başına bir başarısızlıktı. Buna bir de sendikaların 1 Mayıs'ı önceleyen günlerdeki satış sözleşmeleri eklendiğinde, sözü edilen başarısızlık ek boyutlar kazanır. Buradan hareketle, bu yılın 1 Mayıs'ının başarısızlığının ikinci boyutuna işaret edebiliriz. Denilebilir ki sendika bürokrasisinin her zamanki yasak savma tutumunu en kolay sergileyebildiği bir 1 Mayıs'ı geride bıraktık. Oysa hain bürokratlar Susurluk'ta açığa çıkan çeteleşme karşısında suskun kalmışlardı. 1 Mayıs'ın hemen öncesinde ve yeni İMF paketlerinin tartışıldığı bir sırada satış sözleşmelerini imzalamışlardı. 1 Mayıs'ın tatil günü kabul edilmesi için en ufak bir çaba harcamamışlardı. Dolayısıyla bu 1 Mayıs'ta işçilerin sert ve öfkeli tepkilerine hedef olmaları beklenirdi. Böyle ol-

madı. Gösterilen tepkiler yakın yılların neredeyse en zayıf düzeyinde kaldı. Meydanlara işçileri çıkarmak için kıllarını kıpırdatmayanlar, kendilerine rağmen o meydanlara gelen toplulukların karşısına geçip rahatça konuşabildiler.

Başarısızlığın bir başka alanı kitle katılımında görüldü. İstanbul'daki katılım geçen yılın yarısı kadar bile olamadı. Bu belli istisnalarla öteki kentler için de geçerli bir durumdur. Özellikle İstanbul'daki kutlama, neredeyse hiçbir devrimci grubun miting alanına ulaşamamasının da etkisiyle, coşku ve heyecan açısından görülmemiş ölçüde zayıf geçti. Alana girişlere kurulmuş kontrol noktalarından tam bir teslimiyet içinde geçen bir kitlenin daha baştan bu davranışla demoralize edildiği düşünülürse sonuç çok da şaşırtıcı değildir.

Katılımcı kitlenin bu politik zayıflığını tamamlayan bir başka etken, reformist akımların kutlamalar içindeki özel ağırlığı olmuştur. Geçen yılın 1 Mayıs'ında reformist gruplar kutlamaların kalbi olan İstanbul'da belirgin biçimde gölgede kalmışlardı. Bu yıl tersi yaşandı; gölgede kalan devrimci akımlar oldular. Bu sonuç da çok şaşırtıcı değildir. Zira buraya kadar saydığımız zayıflık etkenlerinin tümü birarada, aynı zamanda, reformizmin bu ağırlığının hem bir göstergesi ve hem de bizzat sonucu olmuşlardır.

Komünistler reformist sol akımların kitle hareketi içinde kazandıkları hissedilir ağırlığa, Susurluk sonrasının ilk kitle eylemlerinin somut verileri üzerinden oldukça erken bir tarihte dikkat çekmişler, devrimci akımları uyarmışlardı. Devrimci hareket bu durumu değiştirecek herhangi bir çıkış yapmayı başaramadı ve 1 Mayıs durumun daha da kötüleştiğine tanıklık etti. Susurluk'u izleyen süreç içinde bizzat düzen cephesinden körüklenen anayasal demokratik hayaller, kitlelerin en ileri kesimlerini dahi sersemletti ve bu reformist sol akımların yeni bir güç kazanmasına imkan sağladı.

Dün Türk-İş kökenli "İş-ekmek-özgürlük!" sloganı ve platformuna dayanarak işçi hareketinin geriliği üzerinden güç olmaya çalışanlar, bugün bunu "demokratik devlet" üzerinden yeni bir safhaya vardırarak sürdürüyorlar. 1 Mayıs'ta sendika konfederasyonlarının "Özgür emek-demokratik Türkiye" şiarı bunların da temel şiarı oldu. Bu nedenledir ki kutlamalarda bizzat sendika merkezleri tarafından ön sıralarda onore edildiler. 1 Mayıs gibi bir mücadele gününün uysal bir seremoniye dönüştürülmesine gönüllü katkı sağlamanın bir karşılığı idi bu.

Dahası var. Susurluk skandalını izleyen bu reformist cereyan devrimci hareketin bir kesimini de hızla etkisi altına aldı ve böylece devrimci safları bölmüş oldu. Susurluk sonrası dönemde bazı devrimci çevreler tüm dikkatlerini HADEP ve ÖDP eksenli bir cepheleşmeye verdiler ve nitekim 1 Mayıs'ta da onlarla birlikte hareket ettiler. Sonuç olarak, Susurluk sonrası sürecin ana-yasal hayaller üzerinden reformist harekete yeni bir güç kazandırdığına ilişkin değerlendirme, 1 Mayıs'ın ortaya koyduğu sonuçlar tarafından da bir kez daha teyid edilmiş oldu.

Ve nihayet, 1 Mayıs başarısızlığı kendini en açık biçimde, devrimci akımların kutlamalara katılımındaki belirgin zayıflığında gösterdi. Bu sonuç raslansal değildir, bekleniyordu. Devrimci akımlar, geçen yılın 1 Mayıs'ında yaptıkları gözalıcı güç gösterisinin ardından, hızlı bir güç erozyonu sürecine girmişlerdi. 1 Mayıs'ı izleyen genel karşı-devrimci saldırı, gerek devrimci örgütlere vurulan fiziksel darbelerle, gerekse dayandıkları istikrarsız kitle tabanı üzerinde yarattığı yıldırıcı etki ile bu sonucu yaratmıştı. Daha zindan direnişleri dönemindeki göstergeler bu güç erozyonu konusunda bir tartışmaya yer bırakmıyordu. Oysa bir çok çevre ya bunun farkında değildi, ya da bunu yüreklilikle ortaya koyup nedenlerini irdelemek yoluna gitmiyordu. Böyle olunca, bu güç kaybı sürecinin sürmesinin ve 1 Mayıs'taki kutlamalara en kötü biçimde yansımasının önüne geçilemedi. 1 Mayıs kutlamaları, gerek katılım düzeyi ve gerekse davranış tarzı olarak, devrimci hareketin zayıflığının ve zaaflarının aynası oldu. Bu zayıflık ve zaaflar muhakkak ki önümüzdeki günlerde tartışılacak ve irdelenecektir.

Şimdilik kaydıyla şu söylenebilir. Geçen yılın kutlamalarındaki açık başarı bir baş dönmesine yol açmış ve başarıya eşlik eden kaba zaafların üstü böylece örtülmüştü. Şimdi ise tersinden, başarısızlığın ve güçsüzlük ruh halinin ağırlığı altında ezilme tehlikesi vardır. Umut edelim ki, dün yüzeysel başarının şaşaasıyla kendinden geçerek zaaf ve yetersizliklerini gözden kaçıranlar, bu kez açık başarısızlığın sarsıcı etkisiyle bunu artık görmeyi başarabilsinler.

EKİM

1 Mayıs'a hazırlık:
Faaliyette yeni bir düzey

1 Mayıs'a az bir zaman kaldı. Düzen cephesi psikolojik savaşın seyri ve tarzı konusunda önceki yıllardan farklı bir tutum aldı. 1 Mayıs üzerinden tırmandıracakları bir gerilimin Susurluk'la birleşerek emek-sermaye, düzen-devrim eksenli bir kutuplaşma yaratacağı riskini gözeten çeteler iktidarı ve medyası "suskunluk fesadı"nı tercih etti. Önceki yıllarda, devrimci harekete ve bu yönde arayışlara "terörist" damgasını kolayından vurabileceğini uman ve bunu belli ölçülerde başaran, "sosyalizm öldü" gerici demagojisine döne döne sarılabilen düzen, 1 Mayıs öncesi gerilimi tırmandırıp eylemlere kitle katılımını sınırlamayı ve provokasyonlarına uygun br ortam yaratmayı denerdi. Fakat bu yıl 1 Mayıs'ı yeni bir evre, yeni bir süreçle karşılıyoruz. Dünyada son bir yılda yaşanan işçi ve emekçi hareketlilikleri, şimdi artık bütün dünyada "sosyalizm öldü, kapitalizm ebedi" yalanını 5-6 yıl öncesi gibi kulakları sağır edici tarzda pompalamayı imkansız kılıyor. Bugün emperyalist gercilik, hoşuna gitmeyen gelişmeleri belli ölçülerde karalamak, ama ötesinde suskunlukla karşılamak yoluna gidiyor.

Ama bu durum, şu günlerde Türkiye'de yaşadığımız tabloyu açıklamak için yetersizdir. '96 1 Mayıs'ından sonra dizginsiz-demagojik bir karşı-devrimci kampanya örgütleyen ve buna sendikal korucular ve kim reformist çevreler de ortak eden sermaye düzeninin bugünkü suskunluğu elbette Susurluk'la ilgilidir. Çürüyen sermaye düzeni ve onun çeteleşmiş kontr-gerilla devleti gerçeği bu kadar gün ışığına çıkmışken, devrime dönük bir gerilimin kendi kuyusunu kazmak anlamına geleceğinin farkındadır. Bu nedenle daha Nisan ayı başında Taksim eğilimini de kesmek için hiç oyalanmadan miting alanını verdiler. Ve yine bu nedenle iki ayı aşkın süredir sürdürdükleri darbe-şeriat yapay ikilemini 1 Mayıs'a günler kala yeniden tırmandırıyorlar.

Devrim cephesinde ise bir bütün olarak Nisan ayının benzer bir açıklık, hazırlık ve performans ile karşılandığını söylemek güçtür. Elbette gösterilen bir çaba ve 1 Mayıs'a dönük yoğun bir hazırlık sözkonusu. Fakat bu çaba, düzenin yaratmaya çalıştığı darbe-şeriat ikilemini kırıp, Susurluk'la geniş yığınlara malolan gerçekleri 1 Mayıs vesilesiyle bir üst aşamada işleyip, düzen-devrim ekseninde bir saflaşmayı yaratıp güçlendirecek düzeyden uzaktır. Bunun temel nedeninin ise devrimci hareketin klasik hastalığı olduğunu söyleyebiliriz. Alana kitle katılımında yoğunlaşan, ama bunu sınıf ve emekçi kitlelere dönük etkin bir propaganda-ajitasyon faaliyetinin organik bir parçası, bir alt unsuru olarak ele almaktan uzak düşen bir pratik! Kazındığında, altından gerçek bir iktidar perspektifinden yoksunluğun çıktığı bu tarz, ne yazık ki en iddialısından en içine kapalısına kadar bütün devrimci grup ve çevreleri şu veya bu ölçüde kesen bir özellik taşıyor. Kürt ve Alevi semtlerine sıkışıp kalmayan, öncelikle işçi sınıfına ve emekçi kitlelere yazılı-sözlü görsel binbir araçla ulaşan bir propaganda-ajtasyon ve örgütlenme çabası bakımından, bu yılın 1 Mayıs'a öngelen döneminin de, devrimci grup ve çevreler açısından önceki yıllardan farklılık taşıdığını söylemek çok zordur.

Hareketimiz açısından ise, İstanbul'da yürüttüğümüz faaliyette bir bütün olarak ortaya koyduğumuz iddianın hakkını verdiğimiz söyleyebiliriz. Bunu, elbette biz kolayından tatmin eden, yetinebileceğimiz bir düzey olarak anlamıyoruz. Ama söylenmek istenen şudur: Bilinen bir gerçektir ki, "her nitelik kendi niceliğini yaratır"! Komünist hareket bugün ulaştığı parti aşamasında hem nitelik anlamında yeni bir düzeyi ifade etmektedir; hem de buna asgaride de olsa denk düşen bir nicelik seferberliğini sergileyebilmektedir. İdeolojik çizgimizin doğasına uygun olarak sürdürdüğümüz siyasal sınıf çalışmasındaki ısrar ve performansımız, bugün dostun da düşmanın

da gözünü kapayamayacağı bir güç ve düzey olarak ortaya çıkmıştır. Propaganda, ajitasyon ve siyasal teşhir içerikli materyallerimizin toplamının üç konfederasyonun İstanbul'da dağıtmayı planladığı materyalden daha fazla olduğunu belirtirsek, siyasal çalışma kapasitemiz kendiliğinden anlaşılacaktır. Bu çalışma bütün alanlarda yoğun bir düşman kuşatması altında yürütüldü, yürütülüyor. Düşman, vazgeçemeyeceğimiz hedefler üzerinden bizi kıskaca almayı denedi. Ama biz, çalışmamızın ulaştığı yeni düzey, örgüt çalışmamızın organik bütünlüğünde yarattığımız mevziler üzerinden, hedef ve çalışmadan geri durmaksızın, esnemeyi ve yüklenmeyi başarabiliyoruz bugün.

Dahası genel politik faaliyetimizde, geçmişten daha farklı olarak, hedefli, sınıf/fabrika birim çalışmasını zayıflatan bir tarzda değil, onu güçlendirip sıçratan bir biçimde yürütmenin de önemli adımlarını attık. Hedef çalışma alanlarımıza, buraların özgün süreçleri üzerinden de seslenen bir 1 Mayıs çalışması yürütmeyi de gözetmeye çalıştık. Hala da en temel zorlanma alanlarımızdan biri budur. Genel politik faaliyeti elbette birim çalışma alanlarıyla sınırlı olmayan, fakat onun da önünü bizzat kendi alanından açıp güçlendiren, sıçratan bir tarz tutturmak sorumluluğuyla yüzyüzeyiz. Bu, çalıştığımız alanlarda kökleşip derinleşmek, buralardan alınan güçle de artık genele daha güçlü hitap edebilmek demekse, önümüzdeki süreç, bunu daha ileri düzeyde oturttuğumuza tanıklık edecektir.

Kısacası, 1 Mayıs öncesine ilişkin faaliyetimizi esasa ilişkin yönleriyle planladığımız gibi tamamlamış bulunuyoruz. Bu, verdiğimiz ve hala da vereceğimiz kayıplara rağmen böyledir. 1 Mayıs günü bu denli yaygın, etkin, hedefli ve ısrarlı sürdürdüğümüz çalışmanın toparlanabilen sonuçlarına, kitle seferberliği ve organizasyonu alanında halihazırda karşı karşıya bulunduğumuz sorumluluklara da bir açıklık kazandıracaktır.

İstanbul İl Komitesi/26 Nisan 1997

Çalışma tarzının bazı sorunları

(Baştarafı s.5'te)

çıkarmaz. Genel ve özgül sorunların içiçe ve birbirini güçlendirecek bir tarzda ele alınması ve işlenmesi, sorunun asıl çözücü halkasıdır. Yanısıra, güç sınırlılığının da zemin olduğu bu zaaf, ancak tek tek yoldaşların bir düzine işi birarada başarma ataklığı ve kıvraklığı göstermesi ve çevre ilişkilerinin eğitilip militanlaştırılması ya da hızla yeni militan çevre ilişkilerinin örgütenmesiyle çözüm yoluna girecektir.

Bir diğer sorun, mücadeleyi geliştirmenin yol, yöntem ve araçlarını etkin ve yaratıcı bir biçimde kullanma alanında yaşanan zayıflıktır. Örneğin ajitasyon ve propaganda materyallerinin çeşitliliğini sağlamada aldığımız mesafe halihazırda yetersizdir. Kaldı ki mevcut araçlar da gerekli etkinlikte ve genişlikte kullanılamamaktadır. Siyasal teşhir ajitasyon ve eylem çağrılarının araçları olarak bildirilerin işlevleri elbette büyüktür. Fakat yığınların ve öncülerin yalnızca yüreğine değil, zihinlerine de seslenmeliyiz. Yani devrimci propagandanın tayin edici önemini gözden kaçırmamalıyız. Hareketin mevcut yayınlarının en geniş ve en etkili kullanımını sağlamalıyız. Aynı şekilde propaganda broşürlerini her vesileyle işçilere taşımalı, bültenleri çok daha yaygın bir biçimde dağıtmalıyız. Bunları yalnızca işçilere ulaştırmakla kalmamalı, özellikle sınıfın öncü güçleriyle sıkı bir diyalogu geliştirmenin araçları olarak kullanmayı başarabilmeliyiz.

Siyasal faaliyette süreklilik, kitleler içinde kalıcı bir etki yaratmanın temel bir önkoşuludur. Bu kendi deneyimlerimiz üzerinden de doğrulanan bir gerçektir. Sınıf kitlelerine dönük çalışmamız genişleyip etkili hale geldikçe, bu, sınıf kitleleri ve daha özel planda fabrikadaki devrimci ilerici işçilerde artan bir ilgi ve etki yaratmaktır. Dahası bu durum yer yer kimi devrimci grup ve çevreler üzerinde de giderek bir basınca dönüşmektedir. Bu durumu en iyi bir biçimde değerlendirmeli, sabırlı ve soluklu çalışmamızın sonuçlarını devşirmek noktasında etkin bir çaba içine girmeliyiz.

T. SERDAR

Çalışma tarzının bazı sorunları

İşçi sınıfının devrimci eylemini geliştirmek, Türkiye'nin siyasal süreçlerine devrimci müdahalenin en acil sorunudur. Devrimci sınıf hareketini örgütlemek ve onun devrimci eylemini yükseltmek sorumluluğu ise tümüyle komünistlere aittir. Bu abartılı bir iddia değil, devrimci cephedeki mevcut ideolojik konumların, politik duruşların ve sınıfsal yönelişin ortaya koyduğu açık bir gerçekliktir. İşçi sınıfına dönük devrimci siyasal faaliyet yürüten, sınıfın bağımsız devrimci eylemini geliştirmek için çalışan devrimci örgütler hangileridir sorusuna verilecek yanıt bu gerçeği tüm açıklığıyla ortaya koyacaktır.

Kuşkusuz bir çok devrimci grup ve çevre devrimci bir siyasal çaba içindedir. Fakat bizim üzerinde durduğumuz sorun işçi sınıfının gerçekten bağımsız devrimci örgütlülüğünü yaratma ve eylemini yükseltme alanındadır. Küçük-burjuva devrimci akımlar, ideolojik perspektifleri, politik çizgileri ve sınıfsal yönelimleriyle böyle bir görevi omuzlamak yükümlülüğünü göstermeyeceklerini bugüne kadarki pratikleriyle yeterli açıklıkta ortaya koymuşlardır.

Bu görev komünistlerindir. Bu ise mevcut güç ve imkanlar üzerinden tanımlanabilecek bir görev değildir. Ve zorlukları ne olursa olsun bu görev bugün kaçınılmaz bir biçimde kendini dayatmıştır. Sınıf devrimcileri politik süreçlere bu sorumluluk duygusuyla bakmak durumundadırlar. Güçlerimizin sınırlılığına hiçbir biçimde bu sorumluluğun altına girmek konusunda bir zayıflığa ya da geri duruşa yol açmamalıdır. Siyasal mücadelede kuraldır; ancak mevcut güçler en iyi biçimde kullanılarak yeni güçler yaratılabilir. Devrimcilik aynı zamanda her türlü güçlüğü aşabilme yeteneği demektir. Siyasal faaliyetimizin zaaflarına ve zayıflık alanlarımıza da bu sorumluluk duygusuyla bakmak ve üzerine gitmek noktasında azami bir çaba göstermek zorundayız.

İçinde bulunduğumuz süreçte mevcut imkanları gereğince değerlendirebilmek, siyasal ve örgütsel kapasitenin en tam ve en etkin kullanımıyla mümkündür. Hırsı, azmi, çabayı, enerjiyi, fedakarlığı, beceriyi ve kıvraklığı en ileri düzeyde harekete geçirmenin ihmal edilemeyeceği bir dönemden geçiyoruz. Fakat örgütümüz, dünle kıyaslandığında bir çok bakımdan önemli mesafeler almış olmakla birlikte, halihazırda birçok açıdan da yetersiz bir kapasiteyle çalışmaktadır. Bu, organlar üzerinden ve tek tek yoldaşlar nezdinde mutlaka sorgulanması gereken bir sorundur. Olayların hızlanan seyri çok daha etkin çalışmayı ve daha seri davranmayı gerektiriyor. Hareketimiz bir an önce partileşmek sorumluluğu ile yüzyüzedir. Bu tüm güç ve enerjilerin en yüksek kapasitede seferberliğini ayrıca yakıcı hale getirmektedir. Görevlerde yoğunlaşmak, önceliklere yüklenmek, planlı bir biçimde ve en yüksek enerjiyle çalışmak, kitle ilişkilerinde yoğunlaşmak, sınıf kitleleriyle kurulan bağları sürekli ilerletmek, yeni ilişkileri çoğaltarak kitleler içinde erimek vb., mevcut ataleti kırmanın gerektirdiği bazı adım ve davranışlardır.

Üzerinde durulması gereken zayıflıklardan bir başkası ise, siyasal faaliyette tekyanlılığın tümüyle aşılamamış olmasıdır. Tekyanlılık, ya genel siyasal faaliyete yüklenmek ya da gündelik birim çalışmasında kaybolmak biçiminde yaşanmaktadır. Bu zaafın kaynağında ise temelde ideolojik zayıflık yatmaktadır Sınıf kitlelerinin dikkatini fabrikanın dar sorunlarından toplumsal yaşamın genel sorunlarına çekmek, hiç de sınıf kitlelerinin gündelik iktisadi ve sosyal haklarını görmezlikten gelmeyi gerektirmez. Ya da sınıf kitlelerini iktisadi ve sosyal hakları için mücadeleye hazırlamak, siyasal mücadelenin genel plandaki görevlerine ilgisizliği haklı

(Devamı s.4'te)

Sınıf Çalışmasında Beybi Deneyimi

Beybi, Ümraniye Organize Sanayi bölgesinde yer alıyor. Fabrika eldiven, iplik ve çuval olmak üzere üç bölümden oluşuyor. Üretimin önemli bir bölümü dış pazara dönük gerçekleşiyor. Beybi işvereni stoksuz ve günlük teslimat üzerinden üretim yapmak zorunda. Bu yüzden üretimde bir kaç günlük de olsa bir aksamaya tahammülü yok.

Eldiven Bölümü'nde Lastik-İş, iplik bölümünde ise Öz İplik-İş sendikaları örgütlü. Örgütlenme çalışmasını başlattığımız dikim bölümünde 250 işçi çalışıyor. Az sayıda teknisyen ve ustabaşının dışında bu bölümde işçilerin hemen tamamı gençlerden oluşuyor. Genç işçilerin içinde de bayan işçiler çoğunlukta. Çalışma koşulları oldukça ağır ve ücretler asgari ücret düzeyinde. İşçilerin üçte ikiye yakın bölümü düzen ideolojisinin ve partilerinin, özellikle de RP ve MHP'nin etkisi altında. Kalanların Alevi ya da Kürt olmaları devrimci müdahaleye belli bir açıklık yaratsa da, bu tek başına yeterli değildi.

İşçilerin genç olmaları gençlik dinamizmiyle daha kolay ileri atılmalarını sağlayacak bir imkandı. Ancak henüz kısa süredir bir arada çalışıyor olmaları ve çoğunun bu işi geçici olarak görmesi bir zayıflık etkeniydi. Bu, işçileşme eğilimini sınırlıyor, işçi gibi düşünüp-işçi gibi yaşama davranışını köstekliyordu. Ağır çalışma koşulları ve düşük ücret nedeniyle yaşanan sirkülasyon da ek sorunlar yaratıyordu. Bu durum, işçilerde ortak çıkarlar temelinde, birlikte sonuna kadar yürümeyi sağlayan bağların zayıflığına işaret ediyordu. Bölgesel ve mezhepsel farklılıklar üzerinden yaşanan güvensizlik ve bölünme, çalışmanın önünde en önemli engeli oluşturuyordu. Toplam havanın bu olumsuzluğu, öncüleşme potansiyeli taşıyan işçiler üzerinde de büyük bir ağırlık oluşturuyordu. İşçilerin kendine güvenini zayıflatıyor, gündelik sorunlar karşısında onları edilgenleştiriyordu. Bu durum, aynı zamanda, fabrikaya ilgi gösteren ya da içeriden ilişkilere sahip olan politik akımları da etkisi altına alıyordu. Bu nedenle somut sürece müdahale edememiş ve dışına düşmüşlerdi. Zamanla bir kaç duyarlı işçiyi kazanmak üzerinden yapılan planları da boşa çıkmıştı.

Başlangıç döneminde hiçbir ayırım gözetmeden fabrikadaki işçi kitlesiyle yakın ve sıcak ilişkiler kurmaya önem verdik. Bunun kendisi, işçilerin sorunlar karşısında aldıkları tutum, mevcut mücadele isteği ve potansiyeli hakkında ilk genel sonuçlara ulaşmamızı sağladı.

İlk bir-iki ay içinde bir kaç ileri-duyarlı işçiyle yakın ve politik ilişkiler kuruldu. Bir taraftan bu ilişkileri geliştirmeye çalışırken, bir yandan da günlük basit sorunlara karşı aldığımız tavırlar üzerinden haksızlıklara karşı çıkılması gerektiği bilincini yaymaya çalıştık.

Süreç nasıl başladı?

Beybi'de işveren Aralık ayı içerisinde Dikim Bölümü'nün isminin değiştirileceğini ve bu bölümdeki işçilerin bundan böyle sendikalı olan Eldiven Bölümü'ne bağlı olarak çalışacaklarını açıkladı. İşçilerin tümüne girdi-çıktı yaptırıldı. Böylece işe yeni alınmış olarak gösterildiler. Fabrikada bir yılını doldurmuş işçilere 30 milyon tazminat ödeneceği söylendi. Aynı günlerde, Ocak ayında yapılacak zammın %25-30 dolayında olacağı da açıklandı. Eski işçilerin büyük çoğunluğu tazminatı az bularak itiraz ettiler. İşveren bunun üzerine bir toplantı yaparak işine gelmeyenin çıkıp gidebileceğini söyledi. Bu değişikliğin zam ayının hemen öncesine denk gelmesi ve eski-yeni bütün işçileri içermesi, işçilerde oyuna getirildikleri şüphesini artırdı. İşçiler neden böyle bir değişikliğin yapıldığını öğrenmek istiyorlardı.

Henüz sorunun özüne inip, sömürünün kendisine yönelmese de, "kısmi şeyler için başlayan mücadelenin genelleşmesi eğilimi", kendisini hızla ortaya koyacaktı. Bunun kendisi elbette henüz politikleşme anlamına gelmiyordu. Fakat işverenin keyfiliğine karşı duyulan tepki, aynı zamanda, yoğun sömürü koşullarına karşı mücadelenin önünü açması açısından önem taşıyordu. Fabrika çalışmasında o güne kadar aldığımız mesafe ve biriktirdiğimiz imkanlar üzerinden, işverenin sömürüyü yoğunlaştırma

planlarının teşhirine yöneldik. Tek tek bütün bölümlerden işçilerle görüşerek, birikmiş sosyal haklarının gaspedilmek istendiğini; zam oranının açıklanandan da düşük tutularak ücret düzeyinin geriye çekilmesinin hedeflendiğini; işverenin saldırılarına direnmek gerektiğini; hakkımızı savunmanın yolunun birleşik bir güç olmaktan, örgütlenmekten geçtiğini anlatmaya çalıştık. Bu ilk adım, sendikalaşma fikri ve girişimini doğurdu.

Müdahalemizin çerçevesi

Çalışmamızın başından itibaren fabrikada yaşanan gelişmeleri ve sorunları yakından izledik. Bunları, işçileri harekete geçirebilmek, bu hareketlilik içinde kazandığımız etkin ve öncü bir konum üzerinden ise daha ileri düzeyde bir müdahaleyi gerçekleştirebilmek için kullanmayı amaçladık. Sendikal örgütlenme çabasına da bu bakışaçısıyla yaklaştık.

Öncelikle sendika toplantıları üzerinden hemen bütün işçilere ulaşmayı ve onları birleştirmeyi hedefliyorduk. Fabrikada ilk dönem ilişkiye geçtiğimiz bir işçi temel dayanağımızdı. Bu dönemde her bölümden öne çıkan ileri-mücadeleye açık işçilerle ilk toplantılara başladık. Toplantılarda sendikalaşma çabasını nasıl ele almak, ortaya çıkacak zorluklara nasıl yaklaşmak gerektiği çerçevesinde bir müdahaleyi planlıyorduk. Yaşam koşullarını iyileştirecek bazı ekonomik kazanımlar elde etmenin dahi, kendini yasalarla sınırlamayan, gücünü mücadelenin meşruluğundan alan, gerektiğinde üretimden gelen gücü militan bir tarzda kullanabilen ve bedel ödemeyi göze alan bir çizgiden geçtiğini ısrarla işledik. Bu eksen etrafında ileri işçileri donatma çabamız, sonraki süreçte hem bu işçiler üzerinden tabanı harekete geçirebilmemizde, hem de aktif bir ileri işçi inisiyatifinin ortaya çıkmasında önemli bir rol oynadı.

Sendikalı olan Eldiven Bölümü'ne bağlı olarak çalışılacak olması ve bu bölümün TİS dönemine girmesi, bize önemli imkanlar sağladı. Zira bu durum, işçilerde sendikal örgütlenmeye olan ilgiyi artırdı. İleri işçilerle yaptığımız toplantıların dışında bize destek veren ve güvenilir olan işçilerin tümünü içine alan geniş katılımlı toplantılar yapmaya başladık. Genele hakim olan bir eğilimin özellikle üzerine gittik. "Nasıl olsa aynı şartlarda her yerde iş bulurum" mantığıyla hareket etmede ifadesin bulan bu eğilimin gerçekte bir kaçış olduğunu döne döne işlemeye çalıştık. Mezhepsel ve bölgesel farklılıklardan kaynaklı bölünmüşlüğe karşı özel bir mücadele yürütmemiz gerektiğini, aksi takdirde güçlü ve sağlam bir örgütlülüğün yaratılamayacağını ortaya koyduk. Temel düşünce ve önerilerimizi şöyle sıraladık: Bilinçli ve güçlü bir örgütlülük varsa sendika vardır, yoksa sendika kağıt üzerinde kalır. Sendikacılar için asıl amaç sendikal yetkiyi almaktır. Sendikacılar soruna farklı bir yerden baktıkları ve sefil çıkarlarına göre hareket ettikleri için, patrona öncü işçilerin atılması konusunda destek bile verebilirler. Saldırıyı gerektiğinde sendikacıları da karşımıza alarak tek vücut halinde göğüslememiz gerekiyor. Aksi halde işveren öncü işçiler atılıncaya kadar kıyıma devam eder, geride kalanları da kolayca teslim alır.

Geniş işçi kesiminin desteği alınarak sürdürülen toplantılar kenetlenmenin ve birlikteliğin sağlanması anlamında önemli bir rol oynadı. İlk dönemlerde katılımın sınırlılığından etkilenmeden ilerleyebilmek, sabırlı ve uzun soluklu davranabilmek gerekiyor. Zamanla bir şeyler yapabilmenin birlikte hareket etmekten geçtiği işçilerde ortak bir yargı haline geliyor. Bu süreci iyi değerlendirebilmek, birlikteliğin gücünü bütün işçiler nezdinde bilince çıkarmak için zorunludur. Sendikal hayallerin kırılması bir yönüyle de buna bağlıdır.

Süreç içerisinde ileri işçilere yönelik müdahalemizi daha genel bir çerçeveye oturttuk. Düzenin içinde bulunduğu durum, tek tek fabrikalarda yaşanacak militan çıkışların politik bir sınıf hareketinin önünü açmak için taşıdığı önem, bütün ezilenlerin ve sınıf kardeşlerimizin sorunlarına sahip çıkmadan kendi sorunlarımıza da çözüm bulamayacağımız ve işçiler olarak sorunlarımıza buradan bakmamız gerektiği vb. noktalar üzerinde durduk.

Hareketli bir dönemin doğal bir ürünü olarak öne çıkan işçilerden oluşan ve yeni katılımlara açıklık anlamında belli bir esnekliğe de sahip olan bir işyeri komitesi oluşturuldu. İşyeri örgütlenmesi tabana dayalı hareket edebilmenin, hak ve çıkarları temelinde en geniş işçi kitlesini birleştirebilmenin örgütsel aracı ve güvencesidir. Öte yandan bu örgütlenme, geniş işçi kitlesinin haklarını kazanmak ve korumak, sendika bürokratlarının oyunlarını boşa çıkarabilmek ve taban inisiyatifini kaybetmemek açısından da temel önemde bir sınıf örgütlenmesidir.

İmzaların alınması...

İki aylık bir yoğunlaşmanın ardından,

işçilerin büyük çoğunluğunun desteği alındı ve imzaların toplanması aşamasına gelindi. Çalışma işçilerin bütününe malolup yeterli destek sağlanıncaya kadar, gizliden gizliye; örgütlülük sağlamlaştığı ölçüde ise, farklı işçilere açılan ve işbirlikçilerden bütünüyle gizli tutulan bir süreç olarak yürütüldü. Bu yüzden imzaların alınacağı son güne kadar işverenin haberi olmadı. Sendikada yapılan toplantı ile ilk gün ezici çoğunluğun (165 işçi) imzası alınarak DİSK'e bağlı Lastik-İş ve Tekstil-İş sendikaları için başvuru yapıldı. İki sendikaya birden başvuru yapılması, işverenin işin niteliğine ilişkin olarak devreye sokabileceği olası bir oyunu engelleyebilmek içindi. İmzaların alındığı bu toplantıda işyeri komitesinin hazırladığı bildiri işçilere dağıtıldı. Sonraki gün kararsız olan işçilerin evleri dolaşıldı, ikna edildiler ve imzaları alındı.

Saldırı başladı!

İşveren başvurunun yapılmasıyla birlikte sendikalaşma faaliyetini öğrendi. Üretimdeki aksamayı göze alamadığından zorunlu kalarak Tekstil-İş sendikasını kabul edeceğini açıkladı. Önce "sendikanız hayırlı olsun" diyerek işçileri gevşetmeye çalıştı. Arkasından reformizmin etkisinde bir işçiyi satın alarak, öncüleri açığa çıkarmayı hedefledi. Aynı süreçte sendikacılar da işverenle anlaşarak, öncü işçilerin açığa çıkarılarak işten atılması planına destek verdiler.

İşverenin satın almaya çalıştığı işçiyi kitle basıncıyla tekrar kazanmaya çalıştık. Önce saldırı girişimine karşı çıkabilmek ve işçileri daha ileri eylem biçimlerine hazırlayabilmek için bütün bölümlerde işi yavaşlattık. Bu süreçte imza atmayan işçilerin de bize destek vermesi, işverenin işçiler arasındaki birliği bozma çabasının boşa çıktığını gösteriyordu.

Yetkiye itiraz etmeyeceğini söyleyen işveren, sendikacıların desteğinden de güç alarak, cuma günü iki öncü işçiyi işten attı. Amaç, yetki başvurusuyla sözleşme arasındaki dönemde, öncüleri birer ikişer işten atmaktı. Böylece de geride kalanları kolayca teslim alarak, berbat bir satış sözleşmesini onaylattırmaktı.

Sendikacılar işten atılmalar üzerine hemen işyerine gelerek son derece uygun olan koşullarda direnişe geçilmesine engel oldular. Bu süreçte en geri işçi nezdinde bile işi durdurmak gereği açıkken, atılanları mutlaka geri aldıracaklarını, bu konuda Genel Başkana güvenilmesi gerektiğini, bugün burada iş durdurmanın yasal olmadığını söyleyerek, çözümü işverenle 4 gün sonra yapacakları ve R. Budak'ın da katılacağı toplantıya bıraktılar. İşçilerin genç olması , sendika ve mücadele alanındaki deneyimsizlikleri, sendika bürokratlarını gerçek yüzünü ancak pratikte yaşayacaklarıyla anlayabilmeleri sonucunu doğuruyordu.

İşçilerin sendika bürokratlarına güvenerek direnişe geçmeyişinden güç alan işveren, cumartesi akşamı üç işçinin daha işine son verileceğini açıkladı. İşçiler nihayet, sendikacıları bekleyerek hata yapıldığını, atılmaların önünü kesmek için işi durdurup direnişe geçmek dışında başka bir yolun olmadığını, bütün açıklığıyla görmüşlerdi.

Pazar günü hemen genel bir toplantı organize ederek sendikacıları da çağırdık. 150'ye yakın işçiyi taşıdığımız toplantı, son atılmalardan dolayı gergin bir havada başladı. İşçiler atılan arkadaşlarının geri alınması ve atılmaların durdurulması konusunda sendikacılardan güvence istiyorlardı. Sendikacılar, işçilerin atılmasından oldukça memmnun bir halde, bu sorunu TİS masasına oturduklarında çözeceklerini söylediler. İleri işçiler bu duruma net bir yanıt verdiler: İşveren bütün söylediklerine rağmen yine de yetkiye itiraz edebilir. Bu ise aylarca sürecek bir mahkeme süreci demektir. Bu kadar süre elimiz kolumuz bağlı TİS sürecinin gelmesini bekleyemeyiz. Öncü işçilerin atılmasıyla sendikalaşma zaten fiilen bitecektir. Başarsak bile bunun bizim için bir anlamı kalmayacaktır...

Pazartesi günü işi durduracağımızı kesin bir dille söyledik. Bunun üzerine sendikacılar, yasadışı bir duruma düşülürse işlerin zora gireceğini, polis ve jandarmanın kapıya gelip işçileri yerlerde sürükleyerek gözaltına alacağını söyleyerek işçileri korkutmaya çalıştılar. Bununla da yetinmediler; her şeye rağmen yine de işi durdurursak, buna hiçbir biçimde destek vermeyeceklerini de açıkça belirttiler.

Sendikacıların bu gerici tutumu işçilerde yankı bulmadı. Herkes pazartesi günü üretimin durdurulmasından yanaydı. İşçilerin kaybedecek bir şeyleri yoktu. İşin durması halinde günlük siparişleri yetiştirememek işvereni zor durumda bırakacaktı. Eldiven Bölümü'nde TİS'deki uyuşmazlık sürüyordu. Erteleme kararı aldırılmazsa, greve gitme olasılığı güçlüydü. Bu işvereni daha da sıkıştıracaktı. Bu nedenle işçiler üretimi durduran bir eylem tarzının başarı

perspektifimiz var. Bir çok açıdan somutlaştırılmış bir politikamız var. Ortada bir perspektif ve politika olduğuna göre, güçlerimizi eğiteceğiz, örgütleyeceğiz ve pratik çalışmaya seferber edeceğiz. Sözünü ettiğim hedefe ulaşabilmenin yolu da, güvencesi de budur. Politikamızın belli bir çerçevesi var ve sol çevrelerde belli bir ilgi de gördü, tartışma konusu edildi. Demek ki bu belli bir ihtiyaca yanıt veren, iç tutarlılığı olan bir perspektif ve politika.

Kuşkusuz belli bakımlardan hala genel sınırlar içinde, genel çerçeve içinde denilebilir. Ama her yönüyle özgülleştirilmesi ve somutlaştırılması yurtdışının kendi sorunudur. Yurtdışı Konferansı'ndan bu yana bir yıl geçmiş olmasına rağmen, hala gereğince özgülleştirilebilmiş değil. Konferansta esas dikkat çektiğimiz alanda, sınıf çalışması ekseninde Avrupa'daki sınıf mücadelelerine katılma alanında hala da fazla anlamlı bir pratik yoktur orta yerde. YDK artık oturup bu sorun üzerine ciddi bir biçimde düşünmelidir. Burada meseleyi YDK ile de sınırlamıyorum. Bu perspektif ortaya konulduğuna göre, bu perspektifin konulduğu tartışmalara bölgelerden bir çok yoldaş bizzat katıldığına göre, bunun bugüne kadar yurtdışı çalışmasında az çok ete kemiğe büründürülmesi gerekiyordu. Örneğin Avrupa'da sınıf eksenli bir siyasal faaliyetten sözetmiştik. Anlamlı sayılabilecek yeni adımlar henüz yok. Göçmen işçilerin yabancı olmaktan kaynaklanan özgül sorunları demiştik. Çocuk vizesi sorunu çıkıyor, kimsede bir ses yok. Avrupa kaynıyor, Almanya'da bir sürü şey oluyor, işçiler sokaklara dökülüyor, bizim sözü edilebilir bir katılımımız yok. *Emek* gazetesi Dortmund'ta bir gençlik gösterisi olacağını günlerce yazıyor, ama yurtdışı bu konuda bir tutum ortaya koymuyor, pratik bir davranış sergilemiyor vb.

Eğer elde saptanmış bir politika varsa: Bu durumda geriye, eldeki güçleri bu doğrultuda eğitmek, örgütlemek ve seferber etmek kalıyor: O zaman bu politikayı hayata geçirmenin hem önkoşulları yaratılmış olur, hem de politika hayat içerisinde somutlanmış olur. Bu ideolojik tartışmalar/seminerler de kadroların sözü edilen eğitiminin bir parçası zaten. Güçlerimizi eğitmek zorundayız. O güçleri kadrolaştırmak zorundayız. Kadro kavramını bu açıdan bazen dikkatsiz de kullanıyoruz. Zira aslında henüz kadrolaşmış da değiliz. Ne anlamda? Kadro, bir hareketin genel ve dönemsel politikasını hayata geçirme kavrayışı ve kapasitesi olan insan tipi demektir. Herhangi bir militan kendi başına kadro değildir. Kadro, dönemin ihtiyacına yanıt veren, hareketin çizdiği politik doğrultunun pratiğe taşıyıcısı olabilen insan demektir. Bu yönüyle eğitilmiş, bu yönüyle donatılmış, buna uygun bir davranış içerisine sokulmuş insan demektir. Ama bizim **Yurtdışı Temsilciler Konferansı**'nda tartıştığımız ve açıklığa kavuşturduğumuz politikalar aradan geçen bir yıla rağmen hala orta yerde duruyorsa, demek ki biz yurtdışında hala kadrolaşmış değiliz. Politika var, ama bu politikanın taşıyıcısı olacak gerçek kadrolar yok. Bu politikayı hayat içerisinde ete-kemiğe büründürecek kadrolar yok. Demek ki bizim öncelikle hızlı bir biçimde kadrolaşmamız lazım.

Kadrolaşmamızın bir yönü, ideolojik donanımdır. Temel meseleler üzerine daha derine inen bir eğitimdir. Bütün temel sorunlarda derine inen bir eğitim çalışması ve sağlam bir bakış açısı oluşturabilmek gerekiyor. Ama eğitimi buna indirgememek gerekiyor. Bu çabalar, bireyin oturup kendisini daha derinlemesine eğitmesinin bir dürtüsü olabilirse eğer, ne iyi. Bu tartışmalar, insanların oturup hem marksist klasikleri, hem de kendi metinlerimizi daha derinlemesine incelemesine bir vesile oluşturabilmelidir. Burada bir ilgi yaratmak, bazı noktaların yakalanmasını sağlamak ve gerisinin de bireyler tarafından, bireysel bir kendini eğitme inisiyatifi ile gerçekleştirmesini sağlamak zorundayız. Çünkü onunla birleşemezse bu tartışmaların fazla bir kalıcılığı da olmaz.

Eğitim sorununun bir yanı bu. Fakat daha önemli bir başka yanı daha var. Sizin önünüze bir görev olarak çıkıyor bu. Buradaki taraftar topluluğunu çevreleyen daha geniş bir insan grubumuz var. Buradaki insanların eğitiminde bir nebze olsun bir başarı sağlanırsa, bu başarının buradaki yoldaşlar tarafından bu insanlara da taşınabilmesi gerekiyor. Yani bölgelerde daha geniş bir katılımla yapılması gereken bir eğitim çalışması sorunu var. YDK bu konuda dört ya da beş aydır karar almış durumda. Ama ortada ciddi bir uygulama var mıdır, çok emin değilim. İki haftada, hatta

haftada bir bölgelerde eğitim çalışması yapılır, bunun hiçbir güçlüğü yok. Bu eğitim çalışmalarını hafta sonuna getirmek de gerekmiyor. Hafta içinde saat yedi ile onbir arasında da olabilir. Diyelim ki burada Köln'lü üç yoldaş var. Bu yoldaşlar bölgelerindeki 7-10 kişilik bir çeperle benzer sorunlar üzerine eğitim çalışması yapabilmeliler. Sorunları düzenli bir eğitim konusu yapmak, bakışaçısım, düşünceyi, ruhu, zihni sürekli beslemek, gündelik devrimci yaşamımızın ayrılmaz bir parçası olmalıdır. Ama orada temel sorunlar değil de, güncel gelişmeler ve devrimci görevler tartışılır. Neticede bizim sürekli bir eğitim çalışması sürecimiz olmalı. Eğitim yanı bu. Burada yayınlarımızın titizlikle okunmasını saklı tutuyor, önemini hatırlatarak, vurgulayarak bir yana bırakıyorum.

Bir de bu güçlerin örgütlenmesi sorunu var. Örgütlenmenin çok değişik biçimleri vardır. Örneğin düzenl tekrarlanan bu toplantılar, örgütsel bir platformun ifadesidirler aynı zamanda. Çünkü burada faaliyetin meseleleri konuşuluyor, bir açıklık sağlanıyor. İnsanlara bu doğrultuda bir yön verilmeye çalışılıyor. Güçleri seferber etmenin bir platformdur bu aynı zamanda. Burada sorunları genel planda tartışmanın ötesine geçiyoruz, tartışmaları sürekli güncel görevlerimize bağlıyoruz.

YDK'nın altında, bölgelerde, faaliyeti çekip çevirecek belli örgütsel biçimler yaratmak gerekiyor. Kuşkusuz altta yıllardır çalışma komiteleri türünden örgütlenmeler var. Fakat bunlar yeterince işlevsel olamayabiliyor. Öte yandan amaca daha uygun düşen yeni biçimlere de bakmak gerekir. Ben herhangi bir biçim önermiyorum. Yaşamın ihtiyaçlarına uygun düşen biçimler hangileriyse onları kullanmak gerekiyor. Yerine göre bu 4-5 kişilik bir yönetici gruptur, yerine göre sadece taraftar grubudur vb... Yani tüm güçlerimizin bir şekil alması, örgütlenmesi gerekir. Duyanın ötekine duyurduğu bir iletişim ilişkisi içerisinde değil, kollektif sorumluluk zeminleri yaratmak gerekiyor. Burada YDK'nın görevi farklı düzeylerde kollektif organlar yaratmaktır. Hep belli muhataplarımız var. Niye ve neye göre belli kişiler? Tutarsızlığı on kere açığa çıkmış aynı insanlar neden hala bizim muhatabımız olarak kalsın ki? Bunların duruma göre, gösterilen davranışlara ve pratiğe göre, sık sık değişebilmesi gerekmiyor mu? Yapamayanı geri plana itip, yapabilene ya da yapacak olana dayanmasını bilmek gerekmiyor mu?

Nihayet üçüncü noktaya, yani güçlerin pratik çalışmada seferber edilmesi sorununa geliyorum. Asıl önemli olan nokta da budur. Geçen yıl Yurtdışı Konferansı'nda uzun uzun tartışılan bir sorundur bu. Mesele iyi-kötü bilindiği için çok kısa tutacağım. Kapitalizme karşı mücadele genel sorununun yanısıra demokrasi mücadelesi üzerine, temel demokratik istemler uğruna mücadele vb. üzerine bir çok kez tartıştık. Bu genel çerçeveyi artık güncelleştirelim. Gündelik yaşama baktığımız zaman, bunun emekçilerin gündelik yaşamında iktisadi, sosyal ve siyasal yansımalar vardır. Mevcut toplum düzeninin, bunalım içindeki kapitalist düzenin emekçi sınıfların gündelik yaşamında çok çeşitli yansımaları vardır. Ve gündelik siyasal hayat vardır ayrıca. Döneme bakıyoruz, kapitalizmin bir bunalım dönemi. Burjuvazinin bundan çıkış politikasına bakıyoruz, emekçilerin iktisadi ve sosyal kazanımlarını tırpanlamaya çalışıyor. Ücretleri düşürmeye çalışıyor, sosyal hakları budamaya çalışıyor, başka bazı kazanımları ortadan kaldırmaya çalışıyor. Emekçilerin buna tepki göstereceği belli olduğundan dolayı da, bu çerçevede kendini yasal bakımdan takviye etmeye ve bu arada polis devleti yüzünü gitgide daha çok açığa çıkarmaya çalışıyor. Emekçilerin duyduğu tepkiyi ve hoşnutsuzluğu saptırabilmek için ortaya bir "yabancılar sorunu" çıkarıyor. Bunu yabancı düşmanlığına, giderek neo-faşist türden bir ırkçılığa dönüştürüyor. Dışarıdan buraya herhangi bir emekçinin gelmesine ve işgücünü satmasına binbir türlü engel koyuyor, duvarlar örüyor. Ama kendisi dünya üzerinde sermaye olarak at oynatıyor. At oynatmakla kalmıyor, dolaysız ve kaba siyasal müdahalelerde bulunuyor. Askeri müdahalelerde bulunuyor, bölgesel savaşları kışkırtıyor vb.

Bunlar gündelik yaşamın gerçekleri, her günkü haberlerin konuları. Bunlardan giderek yığınlara devrimci siyasal bilinç taşıyabiliriz. Bu iktisadi, sosyal, siyasal, askeri, diplomatik olaylardan, yani toplum yaşamını ilgilendiren bu olaylardan giderek yığınların duyarlılıklarını uyarabilir, onların harekete geçmesine katkıda

bulunabiliriz. Elbette bunların hepsini bir gündelik talepler demeti olarak üst üste koyup, sonra da hepsi için yola çıkmamız gerekmiyor. Yaşam kendiliğinden zaten birtakım sorunları her defasında önplana çıkarıyor. Bugün Fransa'da ırkçılık, devletin bir takım yeni yasal düzenlemelerle ırkçı karakterini pekiştirmesi önplana çıkıyor, örneğin bu güncel gelşmeler üzerinden müdahale etmesini bilmemiz gerekiyor. Almanya'da bu, yabancı düşmanlığının daha inceltilmiş biçimleri üzerinden, çocuk vizesi vb. sorunlar üzerinden kendini gösteriyor. Burada bu meseleden yararlanacağız. Genelde sermayenin işçi sınıfına yönelik bir saldırı politikası var, bunu çeşitli biçimlerde uyguluyor. Yok özelleştirmedir, yok işyerlerinin tahribatıdır, yok düşük ücrettir, yok esnek üretimdir, yok taşeronlaştırmadır vb.

Bunlara ilişkin belki gündelik bir ajitasyon yürütebilecek bir hareket değiliz. Konumumuz buna elvermez. Nihayet hareketin yurtdışı kolu olarak çalışan, asıl gövdesi, asıl kimliği kendi ülke toprağında vücut bulan bir hareketiz. Bu nedenle sistematik bir gündelik çalışma yürütemeyiz belki. Ama nihayetinde kitlelerin hassasiyetinin yoğunlaştığı dönemler oluyor. Hiç değilse bu dönemlerde mutlaka kendi katkımızı, kendi inisiyatifimizi ve müdahalemizi ortaya koymak zorundayız. Ve yaşadığımız dönem biraz buna uygun bir dönem. Sık sık fırsatlar çıkıyor. Bir yerde işçiler gösteri yapıyor, bir başka yerde postacılar başkentte yürüyor, bir yerde gençler yürüyüş yapıyor, bir öteki yerde yabancı düşmanlığına karşı çeşitli etkinlikler düzenleniyor. Örneğin Almanya'nın siyasal yaşamına baktığımız zaman, kitlesel biçimler alan çok yönlü tepkiler yığını görüyoruz. İşçiler, öğrenciler, memurlar, çevreci kent küçük-burjuvazisi vb. herkes bir şeyler yapıp belli hassasiyetler gösteriyor. Şimdi biz bu mücadelelere bir yerinden tutup katılmayı başaramayacak mıyız? Diyelim ki tümüne yetişemiyoruz, hiç değilse işçilerin gündemini oluşturan sorunlar üzerinden gündelik siyasal yaşama müdahale etmemiz gerekmiyor mu? İşçi sınıfının gerek sömürüye karşı ve gerekse baskıya ve kısıtlamalara karşı mücadelesini ya da hassasiyetini alıp kapitalizmin teşhiri denilen soruna bağlamamız gerekmiyor mu? Gündelik sınıf mücadelesinin bir yanı demokrasi, demokratik haklar uğruna mücadeledir, bir yanı da iktisadi ve sosyal haklar uğruna mücadeledir. İkisi kapsam ve nitelik olarak farklıdır, ama ikisi gündelik yaşam içerisinde de içiçedir. Organik bir bütünlük içerisindedir. Bütün bunlar uğruna mücadeleden hareketle işçi sınıfına, emekçilere sosyalist bilinci taşımalıyız. Sosyalist bilinç taşımak burada ne oluyor? Yığınların gündelik hassasiyetlerini kullanarak, sorunların gerçek ve temelli çözümüne işaret etmek oluyor. Aslında reformu devrime, demokrasiyi sosyalizme bağlamak oluyor. Bütün bunlar hepsi kapitalizmin teşhirine vesile olacak sorunlardır.

Yurtdışı örgütünün böyle bir çalışmayı başarabilmesi gerekiyor. Yurtdışında geleneksel hareketlerin böyle bir çalışma modeli yok tabii. Olmamasının, olamamasının anlaşılır nedenleri var. Bunları Yurtdışı Temsilciler Konferansı'nda ayrıntıları ile tartışmıştık.

Avrupa'daki siyasal gündem çerçevesinde son günlerde çok miktarda afişlemeler, pullamalar yaptık, bildiriler dağıttık. Ama bu araçları çok daha etkin bir biçimde ve süreklilik kazandırarak kullanmalıyız. Meydanlar, sokaklar, duvarlar hiçbir zaman afişsiz, pulsuz kalmamalıdır. Bu politik bir etki yaratıyor. Hareketi kitlelere tanıtıyor. Emekçiler ve devrimcilerde bu hareket iyi çalışıyor izlenimi yaratıyor. Bu iyi bir avantajdır. Kuşkusuz bununla sınırlı kalınmamalıdır, ama bu avantaj da iyi kullanılmalıdır. Bunu kullanalım ve çabalarımızı pratikleştirelim.

Nerede ve nasıl pratikleştireceğiz? Bu sorunun muhatabı ben değilim. Ben genel perspektifi ortaya koyarım, pratik olarak yapılması gerekenin genel çerçevesini çizerim. Bu somutta hangi biçimler kazanacaktır? Bu sorunun yanıtı yurtdışı örgütününün yaratıcılığı ve inisiyatifi ile pratikte ortaya çıkacaktır. Bu sorunun yanıtı önden verilebilseydi, bu herşeyin teoride çözülebileceğini gösterirdi ki, bu mümkün değildir. Teori genel çerçeveyi koyar, teori genel çerçevedeki politik doğrultuyu koyar, politik alanı tanımlar; ama onun somutta nasıl ete-kemiğe bürünebileceğini pratik çözer. Örgütün pratik etkinliği, çabası, inisiyatifi onun biçimlerini, deneyimlerini açığa çıkarır. Tam bu noktada teori yeniden devreye girer, o deneyimlerden hareketle yeni bazı sonuçlara ulaşılır. O zaman pratik çalışmaya daha başarılı bir müdahale de yapılabilir. Oysa biz şimdiye

kadar anlamlı bir pratik bir müdahalede bulunmadık Avrupa'daki sınıf mücadelesi sorunları üzerinden. Kaldı ki bunu Türkiye'deki gelişmeler üzerinden de yeterince yapabildiğimizi söyleyemeyiz. Hani düne kadar daha çok bu alanla kendimizi sınırlamışız diye yakınıyorduk da, epeydir Türkiye'nin gündemi üzerinden de anlamlı bir şey yapmıyoruz. Zindan direnişlerinden sonra anlamlı bir şey var mıdır? Elbette geceler vb etkinlikler oldu. Fakat bunlar çok özel etkinliklerdir. Bunu genel politik çalışma kapsamında saymamak gerekiyor. Neden yapılmadığını anlayabilmiş değilim.

Kuşkusuz bir dönem biz de yurtdışında belli bir kitle tabanı kaybettik. Ancak iş yapabilen insan gücü bakımından alındığında kesinlikle yeni güçler kazandık. Ama nerede bu gücün yaratıcı enerjisi ve pratiği, neden kendisini pratikte ete kemiğe büründürmüyor? Bu gücü artık etkin ve akıllı tarzda kullanmayı başarabilmek durumundayız. Bunu başaramazsak eğer, yurtdışında bir numaralı güç haline gelmeyi hiçbir biçimde umamayız. Bu boş bir söz olarak, boş bir hedef olarak, dayanaksız, karşılıksız bir hedef olarak kalakalır. Ben yapabiliriz diye düşünüyorum ve yapmamız gerektiğini düşünüyorum. Birinci sorumluluk YDK'nındır, ama artı böyle platformlarda sorunları tartışabildiğimize göre, bütün bölgelerin ön planındaki insanlar burada bulunan yoldaşlar olduğuna göre, sorunu, sorumluluğu YDK ile sınırlayamayız. Meseleyi YDK bize politika getirmiyor, plan getirmiyor vb. diyerek basitleştrmemek gerekiyor. Nihayetinde, YDK'dan daha geniş bir platformda, bu tür toplantılarda bu meseleleri tartışabilmek imkanlarına da (yurtdışının kolaylıkları sayesinde) sahibiz. Şu toplantıları bir çeşit fiili konferanslar saymak gerekiyor bence. Yurtdışının çalışma sorunlarının tartışıldığı, çözümlerinin üretildiği, dönemsel hedeflerin saptandığı yurtdışı örgütü konferansları gibi ele almak gerekiyor.

O halde bu ne demektir? Bu, çalışma bölgelerinde önplanda bulunan insanların, yurtdışı politikamızı kendi alanlarında ete-kemiğe büründürmelerinde ortaya yaratıcı bir sorumluluk ve inisiyatif koyabilmeleri demektir. Daha açık bir ifadeyle, koymak zorunda oldukları demektir. Şu ya da bu bölgede bir şeyler yapılabilmeli. Ve sonuçta biz, bu ilginç bir deneyim oldu diyebilmeliyiz. Hiç değilse belli kentlerde bir takım örnek çalışmalar olabilmeli. Mesela Nürnberg'de bunun koşulları var, ama ortada henüz çok anlamlı bir sonuç yok.

Değişik bölgelerde bunlar yapılabilir, koşulları da var. Bazı örnekler yapılabileceğin de gösteriyor. Wuppertal'da örneğin geçmişte Yunanlılarla bazı ortak etkinlikler yapıldı. Şimdi İlerici, devrimcilerle ortak çalışmaya yatkın Alevilerle yapılıyor. vb. Yani bunlar yapılabilir işler. Birilerinin bu işler üzerine düşünmesi, planlaması ve yapması gerekiyor. Bunu biz düşünemeyiz. Bu özgül bir alandır. Genel bir politikayı alıp özgülleştirmek mahalli örgütün görevidir. Genel ilkesel çerçeve verilir, deneyimler gözetilerek soruların pratik yönü üzerine söylenebildiği kadarıyla söylenir. Gerisi sizin işiniz. Ama ben henüz, bir sene önce tartıştıklarımız üzerinden düşünüldüğünde, anlamlı bir katkı görebilmiş değilim. Gerek pratik katkı, gerek deneyim katkısı, gerekse düşünsel katkı alanında... Böyle kısırlık olmaz ki!

Bu kısırlık zihinsel yeteneklerden yoksun olmaktan gelmiyor elbette. Daha da kötüsü, pratik inisiyatiften yoksun olmaktan geliyor. Pratik inisiyatif, pratik gayret zihni harekete geçirir. Yaratıcı, üretici sonuçlar yaratır. Biraz dikkatimizi buraya vermek zorundayız. Geleneksel devrimci gruplarla ilişkileri deyim uygunsa biraz zayıflatmamız lazım. Onlara ne kadar az zaman ayırırsak, işçilere ve emekçilere ayıracak o kadar çok zaman buluruz. Gündelik çalışmada işçilere ve sınıf mücadelesinin sorunlarına ne kadar çok zaman ayırırsak, o kadar hayırlı bir iş yapmış oluruz. Ortada kazanılabilecek bir takım devrimciler varsa, onlara da böylece bir çıkış yolu göstermiş oluruz. Onları etkilemenin ve bir an önce kazanmanın da en uygun yolunu bulmuş oluruz.

Biz bunları hep tartışıyoruz. Ama herhangi bir yoldaş da bunun bir yankısını göremiyoruz. Mültecileşmiş unsurlarla uğraşıp durmayalım, işçilere-emekçilere gidelim diyoruz. Onları hemen kazanmak, Ekimci yapmak da gerekmiyor. Bu elbette kolay bir iş değil. Ama işçlerin sosyal yaşamına girelim, onların evlerine, kahvelerine gidelim. Hiç değilse

şansını görüyor, tersinin hızla bir yenilgi olduğunu farkediyorlardı.

Sendikacılar iyice sıkışmıştı. Bu kez de tek bir işyerinde üretimi durdurmanın yetmeyeceği ve sınıfın örgütlü birliği üzerine demagojik söylemlere başladılar. İşçileri konuşturmamak için her yolu denediler. Oyalayıp yorarak kararsızlığa itmeyi ve eylemsiz bırakmayı istiyorlardı. Konuşma alışkanlığı zayıf olan işçiler bize destek veriyor, ancak yılların ağzı laf yapan bürokratları karşısında rahat konuşamıyorlardı.

Sendikacıların oluşturduğu barikatın aşılması sürecin en önemli yanını oluşturuyor. Toplantının başından itibaren önerdikleri çizginin amaçlarımıza hizmet etmediğini ortaya koyarak onları görevlerine davet etik. Karşımızdakilerin (A.Yılmaz ve Kazım Doğan başta olmak üzere) tescilli hain bürokratlar olması, kritik bir süreçten geçmemiz ve geniş işçi kitlesinin desteğini almamız, onlarla doğrudan bir çatışmaya girmemizi zorunlu kıldı. Bu çatışma sonunda; hain bürokratların işçilerin geneline hakim olan "böyle gelmiş böyle gider" mantığı yüzünden halen koltuklarında oturabildiği, sendikalarımıza sahip çıkarak taban basıncı oluşturmamız gerektiği üzerine bir konuşma yaptık ve toplantı salonunu topluca terkettik.

Pazartesi günü işyerine giderek beklemeye başlanıldı. Yarım saat içinde cumartesi akşamı atıldığı söylenen üç kişinin kartları yerine geri konuldu. Şefler, işten atmanın sözkonusu olmadığını, bir yanlışlıktan dolayı kartların sabah yerinde olmadığını söylüyorlardı. Toplantıda sendikacılar üzerinde oluşturduğumuz basınç, işverene de geri adım attırmıştı. Aynı akşam mesaiye kalınmayacağı açıklanarak, kartlar topluca basıldı ve işyerinden yürüyerek ayrılındı.

Rıdvan Budak, söylendiği gibi salı günü işyerine gelmişti. İşverenle görüştüğünü, bundan böyle işçilerin tümünün sendikalı sayılacağını; atılan iki işçiyi TİS döneminde geri aldıracaklarını ve işverenin işçi atımı olmayacağına ilişkin "namus sözü" verdiğini; işyerinde kısa sürede temsilci seçimine gidileceğini söyledi. İşyeri komitesi adına konuşan bir işçi ise, "namus sözü"nün işçiler için bir değeri olmadığını; atılan işçilerin her koşulda geri aldırılacağını; işçilere ve komiteye danışmadan temsilci seçemeyeceklerini; seçimlerin oldu-bittiye getirilmesine hiçbir biçimde izin vermeyeceklerini belirtti.

Sonuç: Doğru, sabırlı ve ısrarlı çalışma başarının güvencesidir

* Sınıf hareketini ileriye çekmede başarılı olabilmek için, komünistlerin sınıf gündelik mücadelesinin içinde etkin bir tarzda yeralmasının önemi ortadadır. Genelde düzenin, fabrikalarda ise işverenin her türlü baskı ve sömürüsüne boyun eğen ve "böyle gelmiş böyle gider" mantığıyla yaklaşan işçi kitlesinin, başlangıçta politik müdahaleye yanıt vermemesi son derece doğaldır. İşçiler gündelik yaşamlarında hangi sorundan doğrudan etkileniyor ve çözümünü zorunlu bir ihtiyaç olarak görüyorlarsa, o doğrultudaki talepler etrafında birleşme ve mücadele etme eğilimi göstermektedirler. İşçilerin çoğunu doğrudan etkileyen sorunlar başarılı bir tarzda kullanılabildiği ölçüde ise, onlarla bağ kurmak, geniş işçi kitlesinin nabzını tutmak ve harekete geçirmek kolaylaşmaktadır. İşçiler bu ortamda kapitalist işvereni daha iyi tanıyor ve onun politikalarının anlamını daha iyi kavrıyorlar. Kendi çıkarlarının nasıl savunulabileceğini dar anlamda da olsa yaşayarak öğreniyorlar. Fabrikada yaratılacak hareketlilik, doğal öncüleri işçi kitlesini yönlendirme yeteneği alanında tanıma ve ileriye çekme imkanını da sunuyor.

* Bu hareketli dönemi yalnızca kendi içinde işçileri harekete geçirmeyi başarabilmek için değil, tam da bu zemin üzerinden politik müdahaleyi, öncüleştirme saldırısını gerçekleştirebilmek için de kullanmak zorundayız. Diğer türlü davranıldığında, işçileri kendi öz deneyimleri üzerinden eğiterek daha ileri bir noktaya çekmek, onlarla kalıcı ilişkiler kurmak ve onları gerçek anlamda kazanmak da mümkün olmayacaktır.

* Faaliyet sürecinde ortaya konulan başarılı önderlik pratiği, geniş işçi kitlesiyle kaynaşmanın yanısıra, sonraki sürecin saldırılarını göğüslemede de büyük bir avantaja dönüşmektedir.

Süreçlerin önünü açmayı tek bir işçi dahi başarabilir. Ancak politik müdahale sorumluluğu, çok yönlü araçlar kullanılarak, sistemli ve kollektif bir yönelimle yerine getirilebilir.

Bugün özelleştirmeyle içiçe yürüyen sendikasızlaştırma saldırısı, sınıfa yönelik saldırıların en başlıcalarından biridir. Bu dönem yürütülen her sendikal örgütlenme faaliyeti, hem sermayenin saldırılarına karşı ve hem de sendika bürokrasisine karşı yürütülmesi gereken mücadelenin bir olanağına dönüştürüldüğü ölçüde ve sürece bir anlam taşıyacaktır.

Kitle gösterilerinde devrimci önderlik

Kitle gösterileri ve eylemleri, sermaye sınıfının ve onun devletinin karşısına bir sınıf olarak çıkabilmek ve henüz harekete geçmemiş işçi ve emekçi yığınları etkileyerek mücadeleye çekmek bakımından büyük bir önem taşımaktadır. Öte yandan bu gösteriler, kitlelerin politik düzeyini, eğilimlerini, güçlü ve zayıf yanlarının dolaysız dışa vurumu olduğu gibi, önderlik iddiası taşıyanlar için de gerçek birer sınav alanıdır.

Kuşkusuz sözkonusu "sınav" yalnızca "o ana" özgü değildir. Devrimci önderlik iddiası, sürecin bütününde ideolojik perspektifler ve politik taktiklerle bağlantılı olarak yürütülen kitle çalışması pratiğinin sonuçları üzerinden bu "sınavı" verebilir. Bir hazırlık dönemi olan bu süreç başarıyla değerlendirilmediği ve bu zeminde güç kazanılamadığı bir durumda, geniş kitleleri etkilemek ve yönlendirmek de hemen tümüyle imkansız hale gelir.

Ancak soruna hiçbir biçimde kazanılan güçlerin "niceliği" üzerinden bakmamak gerekir. Gerek sol görünümler altında, gerekse sağ-pasifist çizgide kitlelerin kendiliğinden hareketiyle birleşmek, emekçi kitlelerin gerçek devrimci önderlik ihtiyacını karşılama ihtiyacını esas olmadan belli bir niceliksel güce ulaşmak mümkündür. Devrimci önderlik sorunu, esas olarak, kitle hareketinin düzeyini ve ihtiyaçlarını gözden kaçırmadan, tam da bu zeminden kalkarak kitleleri politik hedefler doğrultusunda hareket geçirebilmek sorunudur. Fakat halihazırda kitlelerden kopukluk, kitleleri etkilemenin ve harekete geçirmenin yol, yöntem ve araçlarını yaratıcı bir biçimde kullanma noktasında yaşanan tıkanıklık devrimci bir tarzda aşılamamaktadır. Sorunun can alıcı özü de burada düğümlenmektedir.

Bugünün kitle hareketliliğinin yakıcı bir biçimde öne çıkardığı devrimci önderlik ihtiyacı, kitle gösterilerinin kendi özgünlüğü içerisinde daha büyük bir önem kazanmaktadır. Kitle hareketliliğine bir itilim ve istikrar kazandırabilmek, bu sorumluluğun hakkıyla yerine getirilebilmesine bağlıdır. Ancak devrimci önderlik sorumluluğunun önemi bu kapsamıyla tam olarak kavranabilmiş değildir. Ya kitle dışı sol eylem çizgisi izlenerek kitlelerin henüz hazır olmadığı eylem biçimleriyle hareketin ilerletilebileceği; ya da sağ reformist kitle kuyrukçusu bir çizgi ile tıkanıklığın aşılabileceği düşünülmektedir.

Sermaye devletinin provokasyon ve saldırıları da bu boşluk üzerinden kendisine yaşam alanı bulmaktadır. '96 1 Mayıs'ının deneyim ve dersleri bu açıdan büyük önem taşıyor. Henüz gösteri başlamamışken ve kitlenin toplanmaya devam ettiği bir evrede devletin provokasyon planı devreye giriyor. Bir panik havası yaratılarak eylem disiplini bozulmak, kitle dağıtılmak isteniyor. Fakat saldırı başarıyla göğüslenerek boşa çıkarılıyor ve düzenli kortejlerle gösteri alanında toplanılıyor. Gösterinin devamında ve özellikle de dağılma aşamasında bu başarı korunamıyor ve saldırı tersten devlet karşıtı militan bir kitle tepkisinin ortaya konulması doğrultusunda kullanılmıyor. Kitle gücü daralan, dağınık, düzensiz ve tepkisel bir şiddet gösterinin son bölümüne damgasını vuruyor. Dolayısıyla devrimci müdahale olanağı başarılı bir biçimde kullanılamıyor. Örneğin bunun yerine, onbinlerce insanla, şehit ve yaralılara sahip çıkmak üzere hastahanelere de yönelinebilinirdi. Katliamın sorumlusu sermaye devleti teşhir edilerek ve her türlü engel militan bir tazda aşılarak gerçekleştirlecek böyle bir eylemlilik karşısında koparılacak gürültünün hiçbir etkisi olmazdı. Devlet geniş kitleler nezdinde devrimci kitle tepkisinin haklılığını ve meşruiyetini gölgeleme imkanı bulamazdı. Devrimci hareket için de bu büyük bir politik başarı olurdu. Hem sermaye diktatörlüğünü geriletmenin, hem de reformizmin etkinliğini kırmanın yolu buradan geçiyor.

Somuta özgü politika ve taktikler saptarken, gelişen hareketin niteliği, onu yaratan dinamikler, kitlelerin örgütlülüğü ve devrimci önderliğin durumuna gözlerin kapanarak problemin daha ileri eylem biçimleriyle çözüleceğini düşünmek temel bir yanılgıdır. Kitle hareketine süreklilik, devrimci harekete etkinlik gücü kazandırmak bu yanılgıdan kurtulmakla doğrudan bağlantılıdır.

D.EVRİM

Yenilenmiş kadro ihtiyacı

Eskiyi yıkıp, yeniyi kurma faaliyetimizin teminatı, eskiyi yıkacak güce ve donanıma sahip kadrolardır. Zor olan geleceği kurma eylemi, aynı zamanda bir arınma, güçlenme, çürüyeni-döküleni geride bırakıp özgür üretken bir varoluşla geleceğe yürüme eylemidir. Kadrolar bu geleceğin temellerini atan yapı ustalarıdır. Yapının sağlam ve güçlü olması, yapıcıların gerçek birer kavga adamı olmalarıyla mümkündür. Gerçek bir kavga adamı olmak, işi şöyle ya da böyle yürütmek değildir tabi ki. Eksikliklerin-yetersizliklerin olacağı şüphesizdir. En tam kadrolar hiçbir yerde hazır bulunmaz, bu mümkün de değildir zaten. Yani gerçek bir kavga adamı olmak, hiç de kusursuz olmak demek değildir. Kavga adamı, yüreği ve tüm benliği ile devrimle bütünleşmiş, yaşamını partiye ve sınıfa adamış olandır. Kusurlarının ve yetersizliklerinin üzerine sürekli gitmeyi ve kendini sürekli yeniliyerek, her yeni süreçte mücadeleye daha ileri düzeyde hizmet etmeyi önüne hep bir görev olarak koyandır.

Bir çoğumuz gücümüz ve yeteneklerimiz, birikim ve kapasitemizle orantılı bir üretkenliği gerçekleştirmede zorlanıyoruz. Başka şeylerin yanında, bunun temelinde bir özgüven sorunu yatar. Siyasal mücadele önümüze çok değişik görevleri çıkarır. Devrimcilik gerçek bir sorumluluksa eğer, bu yapılması gereken tüm görevleri omuzlamayı, bunun zorluklarının altına girmeyi gerektirir.

Konunun anlaşılır olması açısından somut bir örnekle devam edelim. X yoldaş; proletaryanın davasına ve partiye kendini adamış, günün 24 saati bu sorumluluğun hakkını vermeye çalışan bir devrimcidir. Fakat daha düne kadar bu yoldaş, kitle önünde ajitasyon-propaganda konuşması yapmaktan örgüt basınına yazılar yazmaya kadar bir dizi alanda kendine güvenmeyen, sorunlara "acaba yapabilir miyim" kaygılarıyla yaklaşan bir tutum izliyordu. Ama önüne gelen görevlerin de yerine getirilmesi gerekiyordu. Bunu bildiği için de kendini çeşitli sıkıntılara sokuyor, kendi gelişimini kendisi zora sokuyordu. Ya bu sorunların üzerine gidecek, yaşayarak öğrenecek ya da acabalarla yaşamayı sürdürüp, taşıdığı iddianın zayıflamasını görecekti. Yoldaş, bir devrimcinin yapması gerektiği gibi yaptı, birincisini tercih etti. Zorlandığı her adımı atarak, sorunların üzerine giderek, onları birer birer geride bıraktı. Sorun olmaktan çıkardı. Aslında sorun olması gerekmeyen, bir devrimcinin doğallığında yapması gereken işlerdi bunlar. Yoldaşın "acabalarından" biri de şu idi: Sistemli bir takiple karşılaşırsam ne yaparım? (Bu kaygı tümüyle örgütüne zarar vermemek kaygısıydı.) Yoldaş sistemli bir takiple karşı karşıya geldi. İlk farkettiğinde içinde bir heyecan yaşadı. Çok kısa bir zamanda bu heyecanın yerini, sakin ve mantıklı bir duruşla bu durumun içinden çıkma eğilimi aldı. Yapılması gereken açıktı. Takip atlatılmaya çalışılacaktı. Bu başarılamadığında ise, yapılması gereken, takibi başka bir yere taşımadan zararı kendisi ile sınırlamaktı. Birkaç saat süren takip geride kalmış, yoldaş sürecin içinden çıktığında kendine güveni pekişmiş, kendini daha bir güçlü ve özgür hissetmişti. Çünkü onu sıkıntıya sokan bir acaba zincirini daha kırıp atmıştı. Siyasal yaşam zorlu bir görevi önüne getirmiş, o da burada kendini sınamıştı.

Bu son anlatılan olaydan, devrimci bir iddia ve kararlılık taşındığında, sorunlar karşısında yalnız bir birey değil de, kollektifin bir parçası olduğunun ve bunun bir sorumluluk gerektirdiğinin bilinciyle hareket edildiğinde, aşılamayacak bir zorluk olmadığı anlaşılmaktadır. Yeter ki kendimize güvenelim ve zorlukların altına girelim. Devrimcilik zoru başarmak değil midir zaten? İddiasını koruyan bir devrimcinin (iddiasızlaşmak devrimciliğinin tükenmesi anlamına gelir), istediğinde, cüret edip adım attığında, yapabileceğine inandığında, aşamayacağı zorluk yoktur. X yoldaş, kendini kollektifin bir parçası, bir ürünü olarak görüyor. Kendi iradi çabası ve yoldaşlarının desteği ile kazandığı her mevziyi,

(Devamı s.17'de)

Yurtdışı çalışmasının güncel sorunları

(Aylık olarak tekrarlanan geniş katılımlı yurtdışı toplantılarının Mart '97 tarihlisinde yapılan kapanış konuşması)

Öncelikle dünkü tartışmalarda belli vesilelerle dile getirdiğim bir olguyu hatırlatarak başlamak istiyorum. Yurtdışında neler olup bitiyor? Çeşitli siyasal akımların yurtdışı çalışması nasıl gidiyor? Yurtdışındaki işçi kitlelerinin, emekçilerin devrimci siyasal akımlarla ilişkileri bugün ne durumda? Onların çalışmalarına ne tür bir tepki veriyorlar? Bu soruları zaman zaman değişik yoldaşlara soruyorum, aldığım yanıtlar ilginç sonuçlar çıkarıyor ortaya.

Son bir yıl için ortaya çıkan tablonun işaret ettiği belli gerçekler var. Yurtdışındaki devrimci çalışmanın toplamında belli bir zayıflama var. Bugüne kadar PKK bunun dışında diyorduk, bugün artık PKK da bunun içinde. O da kendi çapında belli bir zayıflama yaşıyor. Belirgin bir durgunluk yaşıyor en azından. Çeşitli siyasal akımların tabanında belli bir erime var. Çalışmalarının düzeyinde bir düşüş var. Moral olarak bir zayıflama var aynı şekilde. Bu somut bir gözlem.

Belli olgular üzerinden biz bu gözlemi smayabiliyoruz da. Örneğin gecelere katılım artık eski düzeylerde olmuyor. Örneğin bağış kampanyalarına bugün geçmişteki kadar destek verilmiyor. Örneğin kitle eylemlerine eskisi kadar bir kitle seferber edilemiyor artık. Bu bir durum. Bunun nedenleri tartışabilir, ben nedenlerine girmiyorum. Yalnızca daha önce vurguladığım bir noktayı yeniden vurgulamak istiyorum. Ben bu akımların şu veya bu nedene dayalı gerilemesini son derece doğal karşılıyorum. Dahası, eski güçlerini yakın zamana kadar koruyabilmiş olmalarına bile belli ölçülerde şaşırıyorum. Bu akımlar bir yerde gerileyeceklerdi, bu kaçınılmazdı ve bu bugün artık somutta yaşanıyor.

Ama asıl dikkat çekmek istediğim nokta daha farklı. Öteki akımlar gerileyip zayıflarken, bzim tersine, büyüyüp gelişmemiz gerekiyor. Daha önce tanımladığım tablo ortada bir boşluk olduğunu gösteriyor. Biz bu boşluğu doldurabilecek konum ve olanaklara sahibiz ve böyle bir bir iddiayla ortaya çıkmak durumundayız. Bunun vakti geldi ve geçiyor. PKK'nın gücünü ve etkinliğini saklı tutuyorum. PKK farklı bir konumda ve çok güçlü bir hareket. Onunla kendimizi kıyaslamamız, bugünkü gelişme imkanlarımız açısından bakıldığında, bugün için mümkün değil. Ama Türkiyeli sol akımları içerisinde kitlesel gücü, kadrosal gücü ve faaliyet kapasitesi bakımından yurtdışının en güçlü hareketi haline gelebilmeliyiz. Bunu bir hedef olarak tanımlıyorum ve bunu, bugünkü boşluk ortamında, mümkün olan bir durum olarak görüyorum.

Bu zaten YDK'nın yaptığı son toplantının da bir değerlendirmesidir ve somutta saptadığı bir hedefidir. Biz yurtdışında mevcut Türkiyeli sol akımlar içerisinde en güçlü akım haline gelebiliriz ve bunun somut koşulları var. Bu koşulları YDK ayrıntılı bir biçimde tartışmış bulunuyor. Bunun zemini var. Demin çizdiğim olumsuz tablo zaten bunun başlıbaşına bir zemini. Bizim bir dizi avantajımız ve mevcut kazanımımızla birlikte değerlendirildiğinde, saptanan hedefe ulaşmak olmayacak şey değil. Eğer ortamı iyi değerlendirirsek, eğer eldeki güçleri iyi değerlendirirsek, eğer bir takım avantajlarımızı iyi değerlendirirsek, bu bizim için hiç de ulaşılmaz bir sonuç değil.

Bir kere kadro potansiyeli bakımından önemli avantajlarımız var. Bu toplantının tablosu bile buna bir gösterge. Fakat bu potansiyel ile mevcut faaliyet kapasitemiz arasında da belli bir çelişki var. Biz eldeki insan gücünü ve olanaklarını hala da gereğince kullanamıyoruz. Hedefimiz tam da bu gücü ve olanakları kullanarak sıyrılıp öne çıkabilmektir.

Yurtdışı çalışmasınına yönelik doğru bir

bağlarımızı güçlendiririz. Emekçilerin nabzını tutan bir hareket olalım. Eğer bunu başarırsak, yarın onları politik olarak da kazanma imkanı buluruz böylece. Evlerine giderek, bir çaylarını içerken Susurluk üzerine işçilerle sohbet etmenin hiçbir güçlüğü yoktur. Yurtdışındaki emekçileri buna zaten açıklar. İnsanlar sosyal yaşamlarında zaten yalnızlar. Siz dincilerin ve Alevilerin neden o kadar kolay başarılı olduğunu zannediyorsunuz? Onlar bu insanların sosyal-kültürel yaşam ihtiyaçlarına yanıt vermesini biliyorlar da ondan.

Şu an burada bulunan yoldaşların büyük bir bölümü işçidir. Bu işçilerle birleşmek için ayrıca elverişli bir konumdur. Kaldı ki önemli bir bölümü de büyük fabrika işçisidir. Ford, Opel, MAN, Mannesman vb. büyük fabrikaların işçileri var taraftarlarımızın arasında. Bunlar Almanya'nın en önemli fabrikalarıdır. Üstelik bu insanlar bizim çalışmamızda önplandaki insanlardır. Sınıf bilinçli komünist işçilerdir. Ama bu sınıf bilinçli işçi, kendi sınıfı içerisinde bu sınıf bilinçli konumunu kullanacağına, onun bunun derneğine, sol grupların çoğu mülteci taraftarlarına gidiyor. O darlık içerisinde tüketip duruyor kendini. Kendi yaşam ortamından kopuyor, kendi sınıf ortamından kopuyor.

Başa dönüyorum. Bu üç sorun, eğitim, örgütlenme ve pratik seferberlik! Bunun gereklerini yerine getirelim, öyle belirsiz bir zaman içinde değil, en fazla bir sene sonra EKİM yurtdışında en fazla kadroya, en etkin çalışmaya, en seri davranış biçimine, yani örgütlenme düzeyine ve en geniş kitleye sahip bir hareket olur. Bu hedefe ulaşamazsak eğer, bu elimizin altındaki imkanları değerlendirmede ne kadar yeteneksiz olduğumuzun iyi bir göstergesi olacaktır. Ama ben umuyorum ki bunu başarabiliriz ve bir sene sonra yurtdışındaki en önemli gücü haline gelebiliriz. Ve biz, bunu başardığımız noktada, bugün diğer grupların saflarında yeralan bir çok ciddi ve samimi devrimciyi de kazanır alırız. Çünkü bu insanlar bizim meselelere doğru baktığımızı iyi-kötü seziyorlar, biliyorlar. Bir takım başka üstünlüklerimizi ve değerlerimizi de biliyorlar. Ama pratik çalışmadaki yetersizliklerimiz, kitle etkinliği alanındaki yetersizliklerimiz bugün için onları bizden uzak tutuyor.

Zannediyorum bu meselenin anlaşılmasında fazla bir güçlük yok. Bunlar üzerinde düşünmek ve bunların pratik gereklerini yerine getirmek zorundayız.

Yenilenmiş kadro ihtiyacı

(Baştarafı s.11'de)

katettiği mesafeyi kollektifin başarısı olarak görüyor. Yapıyla bütünleşmiş olması ona güç veriyor, yaşama ve mücadele etme isteği aşılıyor. Yani iç dünyasında rahat olan bir devrimci zorlu adımları pekala atabiliyor.

Özgüven sorununun farklı boyutları olmakla birlikte, kişinin kendine yabancılaşması, kendi gücü ve yeteneklerini yeterince tanımaması ve bunun üzerinden kendini sınırlandırarak daraltmasını getirir. Kendini sınırlandırmanın ve geri çekmenin gerisinde devrimci kimliğe ilişkin çok temelli problemler yoksa, yoldaşlarımız sorumluluklarının hakkını vermek için işin içine gerçekten girmelidirler. "*Ekim davası kazanacaktır, ama kendini zora sokup, her yeni süreçte yeniden yaratmasını bilen kadrolarıyla...*"

Bugünün kadro ihtiyacı kendini verilen görevleri yerine getirmekle sınırlayan kadro tipi değildir. Komünist hareketin ideolojik-politik hattını kavramış, örgüt basınına katkı yapmayı su içmek kadar doğal bir ihtiyaç olarak gören, bulunduğu her platformda partiyi temsil edebilen, siyasal polise karşı uyanıklık ve kararlı bir duruş gösteren, ilke ve kurallarda tavizsiz, düşman saldırılarına geri çekilerek değil saldırarak karşılık veren, atılıp koşan, koştukça çelikleşen, mücadele içinde özgürleşen, arınarak güçlenen ve kendini yenileyen kadrolardır.

Proletaryanın kavgası zafere doğru gelişiyor. Komünist parti bu kavganın önderliğini yapabilecek tek gerçek güç olarak gelişiyor, ilerliyor. Bu gelişimle özdeşleşmek, savunmacı değil saldırgan bir ruhla düzene karşı devrim bayrağını daha da yükseltmek, her partili yoldaşın konumlanışı olmalıdır, olacaktır.

F. SERTAÇ

Yoldaşların siyasal özgeçmişlerinden...

EKİM'de neler bulmuştum?

Sosyalist ve devrimci düşüncelere ilgi duymam küçük yaşlarda başladı. Bunda ailemin sosyal-demokrat eğilimli oluşu ve yakın çevremde devrimcilerin bulunması büyük bir rol oynadı. İlk başlarda bu ilgi duygusal olmakla birlikte, daha sonra kitaplara ilgiyi de beraberinde getirdi. Devrimcilerin hayatlarını anlatan romanları okumaya başladım. (*Seni Halk Adına Ölüme Mahkum Ediyorum, Bitmeyen Kavga, Ana* vb.) Okuma süreciyle birlikte sosyalizme ve devrimciliğe duyduğum ilgi daha da yoğunlaştı. Daha fazla anlamak, bilgilenmek istiyordum. Çevremdekilerin de yönlendirmesiyle bazı klasikleri okumaya başladım. 12 Eylül'le birlikte okuma faaliyetim de kesintiye uğradı. Kitaplar ya toprağın yedi kat altına saklandı ya da bir kibrit aleviyle yok oldu. O yılların vehametini çözebilecek durumda değildim. Ortaokul öğrencisiydim, çevremdeki değişimi ilgiyle izliyor, sonuçlar çıkarmaya çalışıyordum.

Eylül darbesiyle birlikte devrimci demokrat örgütlerin içine düştüğü bunalım '80 öncesi devrimcilerde de etkisini göstermeye başlamıştı. İlk yıllarda örgütlerinden bir beklenti içine girmişler, dönemin uzaması ve kolayından gelen yenilgi moral olarak çöküntüye neden olmuştu. Darbe devrimci hareketi yalnızca yenmemiş aynı zamanda da ezmişti. Süreç örgütlerine olan güvenlerini de yok etmişti. Devrimci demokrat kimlik erozyona uğramış, geriye ise yalnızca demokratlık kalmıştı. Bu pek de zor olmamıştı. Devrimciliğin yapılamadığı koşullarda aslında teorilerinde var olan demokrat kimlik öne çıkıyordu. Böylece daha sonra SHP gibi partilere ilgi göstermeye başlamışlardı. Kimileri bizzat içine girip çalışmış, bir kısmı da sosyal-demokratların oy potansiyelleri haline gelmişti. Süreç içinde kendilerine düzen içinde yer açtılar ve düzenle bütünleştiler.

Yaşadığım küçük çevrede yapabilecek fazla bir şey görmüyordum. Bulabildiğim kadarıyla yine kitap okumaya başladım. Burada kendimi aşabileceğimi sanmıyordum. Onun için de tek şans olarak üniversiteyi görüyordum. Dar çevredeki insanların düşüşüne karşın üniversitede bunu sürdürenlerin olacağı ümidiyle öğrencilik yıllarım başladı. Beklentilerimin tersine ilk yıllar tam bir hayal kırıklığıydı. '80 öncesinin devrimci gruplarına ilgi duyan tek tük kişilerle karşılaşıyordum. Fakat aradıklarım onlar değildi. Eylül'ün karanlığı hala yırtılmamış, bir karabasan gibi kendini hissettiriyordu. Üniversite yurtları sık sık basılıyor, arama adı altında her yer didikleniyor, faşizmin baskısını hissettirebilmek için her şey yapılıyordu.

Öğrenci hareketinde ilk kıpırdanışlar da başlamıştı. Yemek boykotları, forumlar gibi birtakım eylemlilikler gündeme geliyordu. Yoğun tartışmaların yaşandığı bir dönemdi. Öğrenci hareketindeki gelişmelerin başını TİP, TKP reformizminin öğrenciler içindeki taraftarları çekiyordu. Bu reformist çevreye karşı devrimciler blok bir tavır gösteriyorlar, sahnedeki yerlerini alıyorlardı. '87 öğrenci hareketinde en ileri aşamayı kaydeden yıldı. Öğrenci dernekleri kuruluyor, yürüyüşler yapılıyor, hatta merkezi eylemlikler hayata geçiriliyordu. Geçmişin devrimci grupları da yeniden bu hareketlilik içinde kendilerini ifade etmeye başlamışlardı. Reformistlerin etkisinin kırılmasıyla birlikte devrimci çevreler de kendilerini bağımsız gruplar olarak ortaya koydular. Her ne kadar benim geçmişteki çevremden (Dev-Yol) insanlar vardıysa da, ilk devrimci düşüncelerle temasım bu insanlar vasıtasıyla olmuşsa da, kendimi onların içinde ifade edemiyordum. Hatta bir mesafeyle yaklaşıyordum. Çünkü hiçbirisi bir geçmiş değerlendirmesi yapmıyordu. Yine kendilerini küçük-burjuva eksenli öğrenci hareketi içinde var etmeye çalışıyorlardı. '80 öncesi ile o gün arasında ideolojik ve pratik hatlarıyla bir fark yoktu. Yani yenilginin dersleri çıkarılmamıştı. Benim gereksindiğim ise bunlara sahip yeni bir hareket idi. Fakat bunun nasıl olacağını bir türlü kestiremiyordum. Bu koşullarda o dönem öğrenci gençlik içerisinden yeni çıkmış bir grupla temasım oldu. Grup ilgimi çekmişti. Çünkü kurtuluşun işçi sınıfının kurtuluşuyla olacağına vurgu yapıyordu. Kendilerinin ise buna önderlik etmek için değil, yalnızca öğrenci gençliğin mücadelesini işçi sınıfının kurtuluşu mücadelesine bağlamak için

çalıştıklarını öne sürüyorlardı. Yaklaşımları benim düşüncelerime uygundu ve içlerinde yer alarak çalışmaya başladım.

O yıllar, Kürt hareketinin de ivme kazandığı ve toplumun gündemine oturduğu yıllardı. Ulusal sorun konusu o dönemki bütün tartışmalarda kendisini hissetiriyordu. Ben her ne kadar sosyalist bir birikime sahip idiysem de, Kemalizmin etkilerini de üzerimde taşıyordum. Fakat bu etkiyi kırmam zor olmadı. İçinde bulunduğum grubun "ulusların kendi kaderlerini tayin hakkı"nı ve "ayrılma özgürlüğü"nü savunuyor olması, bunun üzerinde yapılan tartışmalar, üniversitede PKK'ya sempatiyle bakan Kürt arkadaşların varlığı bunu kolaylaştırdı. Şovenizmin etkisinden kurtulmak bir özgürlüktü. Ulusal sorun, özelde de Kürt sorunu konusundaki bakışım netleşmeye ve daha sağlıklı bir temele oturmaya başlamıştı.

Grubumuz kısa sürede öğrenci hareketi içinde güç oldu. Öğrenci derneği yönetiminde temsilcilerimiz vardı. Çevremizde önemli bir kitleyi toplamıştık. Hatta diğer illerden de öğrenciler geliyor, bize katılmak ve kendi okullarında bu doğrultuda çalışma yapmak istiyorlardı. Öğrenci hareketinde yeni bir süreçti, bu sürecin yeni güçleri de kendiliğinden mücadeleye atılıyorlardı. Fakat grubun açmazları da kendisini hissettirmeye başlamıştı. Sorunlar hem teorik hem de örgütsel-pratik cephede ortaya çıkıyordu. Teorik planda kendisini aşacak, sağlam bir ideolojik temel oluşturacak, bir örgüt kimliğine ulaşacak bir kapasite ve birikimden yoksunduk. Getirilenler çok genel şeyler olarak kalıyordu. Kendisini daha farklı bir platformda ifade edemediği sürece bir öğrenci grubuydu ve mezun olanlara önerebileceği hiçbir şey yoktu. Örgütsel bir şekillenme var idiyse de, onu koruyacak dayanaklardan yoksundu. Sözkonusu koşullarda örgütlenmenin kaderi belli olmuştu. Dağılmak! Ve bu da fazla gecikmedi. Bu "örgütçük" küçük-burjuva örgüt anlayışının zaafları konusunda da çok büyük "zenginlikler"e sahipti. Kariyerizm, örgüt içi spekülasyonlar, karalamalar vb.

Oluşumun dağılmasıyla birlikte, biz bir arkadaş çevresi olarak birlikte hareket etmeye başladık. Fakat kendimizi yeni bir grup olarak ifade etmiyorduk. Çünkü ciddi bir örgütle bağı olmayan bir oluşuma şans tanımıyorduk. Kendimize yakın olabilecek örgütlerle bağ kurmak için bir çabaya girdik. Kıvılcımlı ekolünden gelen bir örgütlenmeyle temasımız oldu. Fakat bunlar işçi sınıfı içinde çalışma yürüttüklerini iddia etseler de, gerçekte "sendikacılık" yapıyorlardı. Ayrıca birlik anlayışları, parti anlayışları ve "Kıvılcımlı" konusundaki dogmatizmleri bize çok uzaktı. Diğer devrimci akımlar hakkında da pratik bir araştırmaya girmiştik. Fakat çabalarımız sonuçsuz kaldı. Varolan arkadaş çevresi dağıldı. İçimizden çok değişik örgütlere gidenler oldu.

Öğrenci hareketi hızını yitirmişti. Şimdi sahneye işçiler çıkıyordu. Bir çok yerde grevler, yürüyüşler, gösteriler yapılıyor, yasaklar çiğneniyor; '82 Anayasası gelişen harekete dar geliyordu. Gelişen işçi hareketi toplumun genelinde de bir sarsılmaya neden oluyor, gözler yavaş yavaş işçilere dikilmeye başlıyordu. '91 yılına gelindiğinde bu hareketlilik tepe noktasına ulaştı. Zonguldak maden işçilerinin Türkiye'yi sarsan günlerinde ben de öğrenci cephesinden bu konuda bir şeyler yapılması gerektiğine inanarak, dernek çevresindeki grupların öncü unsurlarıyla görüştüm. Fakat onlar için işçi hareketi çok fazla bir şey ifade etmiyordu. ... Bulunduğum bölümdeki arkadaşlarla konuşarak (bir kısmı diğer grupların taraftarlarıydı) onları ikna ettim ve bir takım etkinlikler düzenledik. Müzik dinletisi, forum, yardım sandığı ve bir masa açarak Zonguldak direnişin sürekli propagandasını yapmak gibi. Bu etkinlikler sırasında devrimci-demokrat grupların sınıfa ne kadar da yabancı olduklarını anladım.

Öğrencilik yılları bitmiş, çalışmaya başlamıştım. Bir işçi sendikasının üyesiydim. Toplusözleşme dönemiydi. Sendikadaki toplantılara katılıyor, işçi arkadaşlarla olan ilişkilerimi geliştiriyordum. '91 yılına kadar yükselen hareketlilik kırılmaya uğramıştı. Fakat etkileri hala sürüyordu. Bazı protesto gösterileri yapılıyor, yürüyüşler düzenleniyor, bunlara ben de katılıyordum. Bu arada bir demokratik kitle örgütünün işçi komisyonunda çalışmaya başladım. Bu çerçevede bir gece düzenledik. TİKB'li bir grupla birlikte çalışıyor, *Devrimci Proletarya*'yı takip ediyor, işyerinde ise TDKP'li bir işçiden *Devrimin Sesi*'ni düzenli olarak alıyordum. *Devrimin Sesi*'ni okurken yarın devrim olacağı heyecanına kapılıyordum! Açıkçası "bu güçler"in nerede olduğunu merak ediyordum! TİKB'li grup ise işçi sınıfını örgütlemek adına "işçicilik" yapıyordu. Bu komisyondan sağlık nedenleriyle ayrılmak

zorunda kaldım.

12 Eylül'ün üzerinden uzun yıllar geçmesine karşın, yenilgi sahipsiz bir ölü gibi orta yerde durmaktaydı. Devrimci grupların hiçbirisi ciddi bir özeleştiri vermemiş, yenilginin faturasını kadrolara ve birlik sorununa çıkarmışlardı. Sorunun üzerinden atlanmıştı atlanmasına ama, o bir uğursuz hayalet gibi örgütlerin peşinden gitmekteydi. Çünkü o yılları yaşamış ya da daha sonra sosyalizme sempati duymaya başlamış kişilerin kafasında kocaman bir soru işareti olarak duruyordu. Bu ise, varolan yapılara ve onların şahsında bütün devrimci harekete güvensizliği besliyordu. Bu güvensizlik ortamında Sovyetler Birliği ve Doğu Avrupa ülkelerindeki gelişmeler, dünya kapitalizminin sosyalizme saldırıları Türkiye devrimci hareketi için ikinci bir darbe oldu. Dünyada esen gericilik rüzgarları Türkiye'de de yankısını buluyordu. Çöküşün açıklamasının yapılamadığı koşullarda, kitleler, devrimci gruplara olan güvensizliklerini sosyalizme kadar genişletiyorlardı.

Devrimci akımlardan bazıları (Kurtuluş gibi) sosyalizmin temel sorunu olarak bürokrasiyi ele almış, sosyalist demokrasi tartışmasını gündemi haline getirmiş, içinde çıkamadığı koşullarda da, bu onun sonu olmuş ve soluğu düzende almıştı. Arnavutluk çizgisinde yürüyenler ise, "biz zaten çok önceden söylemiştik, söylediklerimiz doğrulandı" türünden açıklamalara girişmişlerdi. Arnavutluk'un da aynı akibete uğraması, bu sonunculara da çok büyük bir şaşkınlık yaratmıştı. Fakat diyalektik yöntemi kullanmaktan ne kadar uzak olduklarını, yine çöküşün faturasını kişilere çıkartarak bir kez daha göstermişlerdi.

Bunların dışında ise bu yükün altına girmek isteyen kimse yoktu. Dönem legalizm, reformizm ve tasfiyecilik rüzgarlarının alabildiğine güçlü estiği, ne olduğu belirsiz birlik tartışmalarının gündemleştiği bir dönemdi. Birlik tartışmaları "meyveler"ini vermeye başladı. Reformist birliktelikler kuruldu. Geçmişin en büyük kitle tabanına sahip örgütleri kendilerini tasfiye ederek bu birliklerde yerlerini almaya başladılar. Buna devrimci değerlerin erozyonu, kişilerin çürümesi ve düzenle bütünleşmeleri eşlik ediyordu.

Yukarda çizdiğim tablo hiç de iç açıcı değildi. Benim de kafam soru işaretleriyle doluydu. (12 Eylül, Sovyetler Birliği'nin çöküşü vb.) Ama maalesef bir yanıt yoktu. Yapılan tartışmaları uzaktan izliyor, fakat bir şey beklemiyordum. Türkiye'de diriliği ve devrimciliği temsil eden tek hareket PKK şahsında Kürt hareketiydi. Ben de yüzümü bu yöne çevirmiştim. Kürt hareketi ile ilgili önemli tüm kitapları okuyordum. *Özgür Halk*, evin tek devamlı alınan yayını haline gelmişti. Özellikle de A.Öcalan'ın yaklaşımı olan, samimi ve inanan üç-beş kişi çıksa şimdi Türkiye'de bir güç olurdu yaklaşımı, beni ters yönde etkiliyordu. Süreç içinde PKK'nin Türk soluna bakışını ben de benimsemeye başlamıştım. O nasıl farklılıkların üzerini kapatıp genel bir Türk solundan bahsediyorsa, bende de öyle bir bakışaçısı oluşmuştu. Türk soluna bakıyor bir güç göremiyordum. Demek ki Türk solunda ciddiye alınacak bir şey yok yaklaşımı pekişiyordu. Sağlam bir teorik perspektifin olmadığı koşullarda Kürt hareketinin eziciliğinin hissedilmemesi mümkün değildi. Türk soluna karşı bir ilgisizlik oluşmaya başladı. Fakat kendimi Kürt hareketi içerisinde de göremiyordum. Oraya ait olduğumu hissetmiyor, yani ortada bir yerde duruyordum.

Aslında bu davranış biçiminin üstü biraz kazındığında, altından küçük-burjuva zaaflar ortaya çıkacaktı. Şöyle ki, o dönemki maddi koşullarım bir küçük-burjuvanın sahip olduğu standartlardaydı. Evlenmiştim, işyerinde bir kariyerim vardı, kurulu bir düzen oluşturmuştum. Bu da bir takım gevşekliklere neden oluyordu. Yukarda anlattığım yaklaşım ile bu maddi temel birbirini besleyen etkenler oluyor, örgütlülükten kaçışın da zeminini hazırlıyordu.

İçinde bulunduğum durum bir süre devam etti. Fakat küçük-burjuva yaşam biçimi de cazibesini yitirmeye başladı. Sürdürdüğüm hayatla barışık değildim, çünkü kendimi sosyalist olarak nitelendiriyordum. Düşünsel olarak sosyalisttim, fakat pratikte ürettiğim bir şey yoktu. EKİM'le ilişkiye geçmem işte bu döneme denk düşüyor.

Eksen Yayıncılık'ın "*Devrimci Demokrasi ve Sosyalizm*" adlı kitabını ilk çıktığı yıllarda almış ve okumuştum. Fakat o gün için bende bir etki bırakmamıştı. Daha sonraki yıllarda *Ekimler-1*'i okudum. Oradaki tespitler ilgimi çekmişti. O dönemde Ekimci bir arkadaşla yaptığımız sohbet daha fazla ilgimi uyandırdı. O arkadaşın örgütüne güveni, davaya bağlılığı üzerimde oldukça olumlu etkiler bırakmıştı. Yine de bu etki fazla kalıcı olmadı. Fakat uzaktan da olsa bir ilginin yolunu döşedi. Belli ki bir hareketten

etkilenebilmek, aynı zamanda kişinin kendi içinde bulunduğu durumla da ilgilidir. İşte benim EKİM'e açık hale gelebilmem için yukardaki süreçleri geçirmem gerekiyordu. Benim için dönüm noktası *Ekimler-2* olmuştur. Oradaki perspektif, sosyalizmin tarihsel sorunları üzerine yapılan değerlendirmeler, devrimci hareketlerin değerlendirilmesi, benim aşamadığım teorik sorunların ve bulamadığım soruların yanıtları olması açıdan çok önemliydi. Bunun üzerine EKİM 1. Genel Konferans'ı ile Olağanüstü Konferans belgelerini okudum.

Sunulan perspektifler ufkumu açmıştı. EKİM'le pratik olarak da ilişki kurdum. Düzenli görüşmeler, yoldaşlarla yaptığımız tartışmalar bende ayrıca önemli etkiler bırakıyordu. EKİM'in bütün kitaplarını kısa bir sürede okudum. İşe büyük bir şevkle sarılmıştım. Artık pratik faaliyete de çıkıyordum. Bir fabrikada çalışmayı önüme hedef olarak önüme koymuş, bunun için de iş aramaya başlamıştım. Büyük bir heyecan duyuyordum. Bu nihayet gerçekten marksist-leninist bir örgüte kavuşmanın, içinde yeralmanın, onu büyütüp geliştirmek için duyulan heyecandı.

Peki EKİM beni neden bu kadar etkilemişti? EKİM'de ne bulmuştum?

Birincisi EKİM'in kullandığı yöntemdi. Teorik yaklaşımlarının, değerlendirmelerinin ve perspektiflerinin sağlamlığı da buna dayanıyordu. Marksizm-Leninizmin bilimsel yöntemi diyalektik materyalizmdi bu. Teori, cansız ve anlaşılmaz felsefi tartışmalar yığını olmaktan çıkmış, EKİM'in şahsında ete-kemiğe bürünmüş, basit, anlaşılır, eylem klavuzu olma kimliğini kuşanmıştı. EKİM'le birlikte Marksizm-Leninizm Türkiye topraklarında da bütün heybetiyle ayağa kalkıyordu. Arkasında yüzyılların deneyimi ve gücü vardı. İşte artık güç olma olgusuna buradan bakıyordum. EKİM benim için büyük bir güçtü. Çünkü arkasına, 1848'de barikatlarda çarpışan Fransız proletaryasının savaşkanlığını, 1917'de kışlık saraya yürüyen Rus işçisinin muzaffer zaferini, 1919'da öldürülen Rosa ve Karl'ın cesaretini, İspanya'da faşizme karşı "No Passaran" diye bağıran komünistlerin kararlılığını almıştı. Evet büyük bir güçtü. Gücü de işte Marksizm-Leninizmi özümsemekten, tarihi deneyimleri damıtmaktan ve ona yeniden hayat vermekten geliyordu.

İkincisi, teorisi ile pratiği arasındaki uyumdur. EKİM küçük-burjuva sosyalist anlayıştan kopuş ve proleter sosyalizme geçiştir. Örgütlenme anlayışı da onunla uyumlu olmuş, kendisini işçi sınıfı içinde var etmeye, sınıfı örgütlemeye yönelmiştir. Özellikle de üretimin gerçekleştiği fabrikalara yönelerek yüzünü sınıfa dönmüştür. Pratiğine ve politikalarına şekil veren de sınıf eksenli bir çalışmadır. Eğer kurtuluş işçi sınıfıyla gelecekse, eğer gelecek sınıfın elinde şekillenecekse, başka türlü olması da beklenemez. Son süreçte diğer devrimci-demokrat örgütler yeniden semt eksenli çalışmaya dönerlerken ve rüzgar ne yönden eserse ona göre davranırlarken, EKİM sınıf çalışmasında ısrar göstermiştir. Bu, bütün gövdesiyle sınıfın içinde var olma teorisi ile pratiği arasındaki kopmaz bağın bir kanıtıdır.

Üçüncüsü, EKİM örgüt iç yaşamındaki açıklıkla da geleneksel devrimci hareketten bir kopuştur. "Işık daha çok ışık" anlayışını bu konuda kendisine şiar edinmiştir. Diğer geleneksel örgütler ve partilerde yaşanan iç çatışmalar kendisini spekülasyonlar, karalamalar şeklinde dışa vururken; EKİM'de bu bütünüyle farklı bir biçimde yaşanmaktadır. Oldukça düzeyli tartışma ve değerlendirmeler bütün örgüt ve devrimci kamuoyu önünde açıklanmaktadır. Olağanüstü Konferans Belgeleri'nin yayınlanması, bunun en güzel örneklerden biridir. Şimdiye kadar geleneksel hareketin alışık olmadığı bir tarzdır. Yine diğer konferans belgelerinin yayınlanması, örgütün karşılaştığı sorunların devrimci kamuoyuna açıklanması da, bir ilk olma özelliğine sahiptir. EKİM'in bu davranış tarzının arkasında yatan şey ise, duyulan özgüvendir.

EKİM benim için, marksist-leninist ideolojinin tek temsilcisi ve yaşadığımız coğrafyada kökleşecek proleter sosyalizmin garantisidir. Daha önce ilk özgürlüğümü şovenizmin etkisinden kurtularak yaşamıştım. İkinci özgürlüğümü ise EKİM'le birlikte küçük-burjuva sosyalizminden koparak yaşadım. Bu bilinçle kendimi EKİM dışında başka bir yerde ifade etmem mümkün değildir. Devrimci sınıf partisini kurmanın en acil görev olduğu ve partiye yürüdüğümüz bir süreçten geçiyoruz. Bu süreçte örgütün ihtiyaçları doğrultusunda bütün görevleri almaya hazırım. Sosyalizmin kızıl bayrağını bir gün bu ülkenin surlarına dikeceğimiz inancıyla, geleceğimi EKİM'in ve partimizin geleceğine bağlamak istiyor, örgüt üyeliği için başvuruyorum.

Y. N.

(Baştarafı s.24'de)

egemenliği, "özgür", bağımsız bir kapitalist gelişme olasılığı, "bağımsız" halk üzerindeki egemenlik - bütün bunları emperyalizm, ulusal burjuvaziye asla gönüllü olarak bahşetmez. Burada sömürge ülkenin ulusal burjuvazisi ile emperyalizm arasında nesnel olarak temel bir çıkar çelişkisi vardır. Bu konuda emperyalizm, ulusal burjuvazinin **teslimiyetini** talep eder...

... Sömürgelerde köylülüğün çekilmez sömürülmesi, ancak tarım devrimi ile ortadan kaldırılabilir. Fakat Çin, Hindistan ve Mısır burjuvazileri, kendi dolaysız çıkarları gereği toprak mülkiyeti, tefeci sermaye ve bir bütün olarak köylü kitlelerinin sömürülmesi ile öylesine sıkı bir şekilde bağlıdırlar ki, onlar yalnızca tarım devrimine değil, aynı zamanda her türlü kararlı tarım reformuna da karşı çıkarlar. Salt tarım sorununun açıkça konmasının bile köylü kitleleri içindeki devrimci mayalanma sürecine itilim vereceğinden ve onun hızını arttıracağından korkması boşuna değildir. Yani reformist burjuvazi bu açık canalıcı sorunun pratik çözümüne soyunacak durumda değildir...

... O (reformist burjuvazi -ÇN), kof milliyetçi laflar ve jestlerle küçük-burjuva kitleleri kendi etkisi altına almaya ve emperyalizmi belirli tavizler vermeye zorlamaya çalışır. Fakat emperyalistler dizginleri gittikçe daha sıkı çeker, çünkü milli burjuvazi, herhangi bir ciddi direniş gösterecek durumda değildir. Bu nedenle ulusal burjuvazi, emperyalizm ile her çelişmede bir yandan kendi "ilke sağlamlığı"nı öne çıkarmaya, diğer yandan ise emperyalizm ile barışçıl bir uzlaşma olasılığı tohumlarını saçmaya çalışır. Hem biri, hem de diğeri hakkında kitleler kaçınılmaz olarak hayal kırıklığına uğrar ve bu şekilde giderek kendi reformist hayallerini aşarlar.

Bu sömürge ülkelerdeki ulusal burjuvazinin ulusal-reformist ana yönünün yanlış bir değerlendirilmesi halinde ilgili komünist partilerinin strateji ve taktiğinde ağır hatalar olasılığı ortaya çıkar. Özellikle iki tür hata mümkündür:

a) Ulusal-reformist ve ulusal-devrimci yönelim arasındaki farkın anlaşılmaması, burjuvazinin kuyruğuna takılma siyasetine, proletaryanın kendisini burjuvaziden yeterince açık olmayan bir şekilde siyasi ve örgütsel olarak ayırmasına, en önemli devrimci şiarların (özellikle tarım devrimi şiarının) örtbas edilmesine vs. götürür.

Çin Komünist Partisi'nin 1925-1927 yıllarında yaptığı ana hata bu idi.

b) Feodal-emperyalist kamptan farklı olarak, burjuva ulusal reformizmin küçük-burjuvazi, köylülük ve hatta, en azından hareketin ilk aşamalarında bir bölüm işçi kitlesi üzerindeki etkisinin özel öneminin küçümsenmesi, sekter bir siyasete, komünistlerin emekçi kitlelerden tecrit olmasına vs. götürebilir.

Hem birinci, hem de ikinci durumda, daha Komünist Enternasyonal II. Kongresi'nin, sömürge ülkelerin komünist partilerinin özel görevleri olarak, yani kendi ulusu içindeki burjuva-demokratik harekete karşı mücadele görevi olarak karakterize ettiği görevlerin tam da uygulanmasına gereğince özen gösterilmez. Bu mücadele olmaksızın, emekçi kitleler burjuvazi ve ulusal-reformizmin etkisinden kurtarılmaksızın, komünist hareketin ulusal-demokratik devrimde stratejik ana hedefine - **proletaryanın hegemonyasına**- ulaşılamaz. Proletaryanın hegemonyası olmaksızın ise -ki **komünist partisinin önder konumu** bunun organik parçasıdır- burjuva-demokratik devrim sonuna kadar götürülemez, sosyalist devrim ise söz konusu bile olamaz...

... Komünist partisinin ulusal-reformist muhalefet ile her türlü blok oluşturması reddedilmelidir: kitle hareketinin geliştirilmesi için burjuva muhalefetin eylemlerinden yararlanılabiliyorsa, ve eğer böylesi anlaşmalar komünist partisinin özgürlüğünü, kitleler arasındaki ajitasyonunu ve kitle örgütlerini hiçbir şekilde kısıtlamıyorsa, bu, emperyalizme karşı belirli eylemlerde somut eylemler üzerine geçici anlaşmaları ve koordinasyonları dıştalamaz. Kendiliğinden anlaşılır ki, komünistler aynı zamanda burjuva milliyetçiliğine ve onun işçi hareketi içindeki etkisinin en küçük izlerine karşı en acımasız ideolojik ve siyasi mücadeleyi yürütmeyi bilmek zorundadırlar.

Böylesi durumlarda komünist partisi, yalnızca siyasi bağımsızlığını bütünüyle elde tutma ve kendi çehresini korumakla kalmamaya, aynı zamanda burjuva muhalefetin etkisi altında bulunan emekçi kitlelerin, bu muhalefetin tüm güvenilmezliğini ve onun

yaydığı burjuva-demokratik hayallerin tehlikesini kavramaları için olgular temelinde onların gözlerini açmaya özel olarak çaba göstermelidir.

Ulusal büyük-burjuvazinin partilerinin esas yönü doğru değerlendirilmezse, **küçük-burjuva partilerin** karakter ve rolünün yanlış değerlendirilmesi tehlikesi doğar. Bu partilerin gelişmesi kural olarak ulusal-devrimci görüşten ulusal-reformist görüşe varma yolunu izler. Hatta Çin'de Sun Yatsen'izm, Hindistan'da Gandizm, Endonezya'da Sarekat-İslam, ilk ortaya çıktıkları dönemde radikal küçük-burjuva ideolojik akımlardı; fakat sonraları bunlar büyük burjuvazinin hizmetinde bu burjuvazinin ulusal-reformist akımlarına dönüştüler. Bu dönemden beri Hindistan, Mısır, Endonezya'da azçok tutarlı ulusal-devrimci görüşler savunan radikal, küçük-burjuva gruplar kanadı yeniden ortaya çıktı... Ne var ki, bu partilerin de temelde ulusal burjuvaziyle bağlı olduğu gözden kaçırılmamalıdır. Bu partilerin başında bulunan küçük-burjuva aydınlar, ulusal-devrimci talepler öne sürerler, fakat aynı zamanda onlar -az veya çok bilinçli- kendi ülkelerinin **kapitalist gelişmesinin** temsilcileridir. Bu unsurlardan bazıları, çeşitli gerici ütopyaların yandaşları haline gelebilirler, fakat feodalizm ve emperyalizm karşısında, ulusal büyük-burjuva partilerinden farklı olarak, ilk başlarda reformist değil, tam tersine sömürge burjuvazisinin anti-emperyalist çıkarlarının az veya çok devrimci destekliyecileridirler. Ta ki ülkede devrimci sürecin gelişmesi, burjuva-demokratik devrimin iç temel sorunlarını, özellikle tarım devriminin ve proletarya ve köylülüğün diktatörlüğünün gerçekleşmesi sorununu berrak ve kesin bir biçimde gündeme getirsin. O zaman ama normal halde küçük-burjuva partilerin devrimci karakteri son bulur...

... Bu ülkelerdeki komünist partilerinin en başından itibaren hem siyasi hem de örgütsel olarak bütün küçük-burjuva parti ve gruplarından **en berrak bir tarzda uzak durmaları** mutlak zorunludur. Devrimci mücadeleye hizmet ettiği sürece ve ölçüde, geçici bir işbirliği caizdir, eğer bu hareket gerçekten egemen iktidara karşı mücadele yürütüyorsa, eğer o gerçekten devrimci ise ve onun temsilcileri, komünistlerin köylüleri ve sömürülenlerin geniş kitlelerini devrimci bir ruhla eğitmelerini ve örgütlemelerini engellemiyorsa, komünist partisi ile ulusal-devrimci hareket arasında belli koşullarda geçici bir ittifak bile mümkündür. Ancak, her işbirliğinde, bunun komünist hareket ile burjuva-devrimci hareketin kaynaşması şeklinde yozlaşmaması gerektiği konusunda bütünüyle açık olunmalıdır. Komünist hareket her koşul altında, proleter hareketin bağımsızlığını, onun ajitasyon, örgütlenme ve eylemlerde bağımsızlığını korumalıdır. Küçük-burjuva grupların yarım-yamalaklığını ve kararsızlığını eleştirmek, onun yalpalamalarını önceden görmek, buna karşı hazırlıklı olmak ve aynı zamanda bu tabakaların tüm devrimci olanaklarından yararlanmak, proletarya içindeki küçük-burjuva etkiye karşı tutarlı bir mücadele yürütmek, bütün araçlarla geniş emekçi köylü kitlelerini küçük-burjuva partilerin etkisinden kurtarmaya çalışmak, köylülük üzerindeki egemenliklerini onlardan koparmak, bunlar komünist partilerinin görevlerindendir...

Parçanın orijinal ara başlığı: ***Sömürgesel devrimin itici güçleri, sömürge ülkelerde devrimci hareketler içindeki komünist partilerin strateji ve taktiği***

Ulusal Sorun ve Sömürgeler Sorunu
(Leninizm Dizisi-6. Defter),
İnter Yayınları, s.144-152

Kürt Ulusal Sorunu

Teorik Programatik Perspektifler ve Siyasal Değerlendirmeler

EKSEN YAYINCILIK

Komünist Enternasyonal 6. Kongresi'nde onaylanan "'*Sömürgeler ve yarı-sömürgelerde devrimci hareket üzerine*' tezler"den...

Sömürgelerde devrimin strateji ve taktiği

... Sömürgelerdeki burjuva-demokratik devrim, bağımsız bir ülkedeki burjuva-demokratik devrimden, esas olarak, onun emperyalistlerin köleleştirilmesine karşı **ulusal kurtuluş mücadelesi** ile organik bir şekilde bağlı olması noktasında farklıdır. Ulusal faktörün bütün sömürgelerde, aynı zamanda emperyalist köleleştirmenin dolaysız, halk kitlelerinde nefret uyandırıcı bir biçimde ortaya çıktığı yarı-sömürgelerde de devrimci sürece önemli bir etkisi vardır. Bir taraftan ulusal baskı devrimci bunalımın olgunlaşmasını hızlandırır, işçi ve köylü yığınların hoşnutsuzluğunu arttırır, onların harekete geçmesini kolaylaştırır ve devrimci patlamalara, doğa gücündeki kitle hareketlerinin gücünü ve gerçek bir halk devriminin özelliğini verir. Diğer taraftan ulusal faktör, salt işçi sınıfının ve köylülüğün hareketi üzerinde etkinlik kazanmakla kalmaz, aynı zamanda diğer tüm sınıfların pozisyonunu da etkiler ve onları devrim sürecinde değiştirir, ilk zamanlar her şeyden önce yoksul şehir küçük-burjuvazisi, küçük-burjuva aydınlar ile birlikte, büyük ölçüde, aktif devrimci güçlerin etkisi altına girer; ikincisi, şehirlerde burjuvazinin konumu büyük oranda burjuva demokratik devrimde ikili karaktere sahiptir, ve devrimin gelişmesine bağlı olarak onun yalpamaları, bağımsız bir ülke burjuvazisininkinden (örneğin 1905-1917 yılları arasındaki Rus burjuvazisinden) daha güçlüdür. Büyük bir bölümüyle sömürge devrimin özgüllüğünü belirleyen ulusal momentin her somut koşulda özel etkisini titizlikle incelemek ve bu ulusal momenti ilgili komünist partisinin taktiğinde dikkate almak çok önemlidir.

Ulusal kurtuluş mücadelesinin yanısıra **tarım devrimi**, ileri sömürge ülkelerde burjuva-demokratik devrimin eksenini oluşturur. Bu nedenle komünistler, tarım bunalımının gelişmesini ve kırda sınıf çelişkilerinin keskinleşmesini büyük bir dikkatle izlemeli; başlangıçtan itibaren işçi kitlelerinin hoşnutsuzluğuna ve başlayan köylü hareketine bilinçli bir devrimci yönelim vermeli, onları emperyalist sömürü ve köleleştirmeye karşı olduğu gibi, aynı zamanda köylü ekonomilerinin altında inim inim inlediği ve yıkıma gittiği çeşitli varolan kapitalizm-öncesi - feodal ve yarı-feodal- ilişkilerin boyunduruğuna karşı yöneltmelidirler. Tarımın korkunç geri kalmışlığı, köleleştirici kira ilişkilerinin egemenliği, ticaret ve tefeci sermayesinin boyunduruğu, sömürgelerin tarımında üretici güçlerin gelişmesinin önünde duran en büyük engellerdir, ve emperyalizm tarafından yaratılan ve tekelleştirilen sömürgelerin tarımsal üretimi ile dünya pazarı arasındaki değiş-tokuşun çok gelişmiş biçimleri inanılmaz bir çelişki içinde bulunmaktadır.

Bu sömürge ülkelerde ulusal **burjuvazi**, emperyalizme karşı yekpare bir tavır takınmaz. Bu burjuvazinin bir bölümü, ilk planda ticaret burjuvazisi, dolaysız bir biçimde emperyalist sermayenin çıkarlarına hizmet eder (**komprador** burjuvazi denilenler). Bunlar esas olarak, şu ya da bu derecede tutarlı olarak, tümüyle ulusal harekete yönelmiş, tıpkı emperyalizmin feodal müttefikleri ve iyi aylıklı yerli memurlar gibi, anti-ulusal, emperyalist bir görüş savunurlar. Yerli burjuvazinin diğer bölümü, özellikle de yerli endüstrinin çıkarlarını temsil eden bölümü, ulusal hareketin zemini üzerinde durur ve **ulusal reformizm** olarak nitelendirilebilecek, çok sallantılı, tavizlere eğilim gösteren bir akımı temsil eder...

... Tüm sömürge halkın çıkarına olan, ülkenin emperyalizmden bağımsızlığı, ulusal burjuvazinin çıkarlarına da uygundur; ancak emperyalist sistemin tüm özü ile uzlaşmaz bir çelişki içindedir... Burjuvazinin hakim

(Devamı s.22'de)